

DIALOG

KREŠŤANSKÝ DISKUSNÝ A POLEMICKÝ MESAČNÍK

9^{l. ročník}
/2008

téma

**SLOVENSKO
VERSUS
BRATISLAVA**

naš host

**ZBOR
BANSKÁ
BYSTRICA**

dialóg mladých

**HUDBA OČAMI
MLADÝCH**

Foto: IVAN POCHABA: Michalská veža v Bratislave

DIALÓG

Odporúčaná predajná cena 40–65 Sk
(1,33–2,16 €), k.k.: 1 € = 30,126 Sk
(podľa zborových dotácií)

Objednávky v jednotlivých zboroch.
Objednávky v redakcii:
cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC,
KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:
262 104 1859/1100, špecifický symbol 1008

Redakčná rada:
Štefan Markuš, predseda (Bratislava)
Tibor Máhrik (Žilina)
Jana Nagajová (Bardejov)
Bohuslav Piatko (Bratislava)
Josef Sýkora (Bratislava)
Rastislav Števko (Levice)

Šéfredaktor:
Bohuslav Piatko
sefredaktor@mesacnikdialog.sk

Vydavateľ:
Media Svatava, spol. s r.o.

Redakcia:
Dialóg, Živnostenská 2, 811 06 Bratislava,
č. tel.: 02 529 57 933
e-mail: dialog@mesacnikdialog.sk
web: www.mesacnikdialog.sk
Gabriel Gajdoš
e-mail: gabriel.gajdos@cb.sk

Redakcia:
Jana Hlatká
Emil Komárik
Jozef Uhlík
Žilina:
Eva Bechná
Jana Rojková

e-mail na redaktorov v tvare:
priezvisko@mesacnikdialog.sk

Jazyková úprava:
Anna Matláková a Jana Nagajová

Dizajn a grafické spracovanie:
Martin Piatko

Tlač: BB print, Bratislava

Predná strana obálky:
Svatava Piatková: Kolobeh života

Zadná strana obálky:
Ivan Pochaba: Stará radnica v Bratislave

Reg. číslo MK SR: 3881/2007
ISSN: 1337-6985

O B S A H

4	DISKUSNÉ FÓRUM
6	NÁMET A ODPOVEĎ
8	SLOVENSKO VERSUS BRATISLAVA
17	DOSŤ BOLO SPÁNKU! III Ľudovít Fazekaš
18	PREDSTAVUJEME ZBOR BANSKÁ BYSTRICA
25	JÁN HOLLÝ
27	DIALÓG MLADÝCH Hudba očami mladých
30	DVE OTÁZKY Vyostrené spolužitie

Bojíte sa krízy?

Keby mi pred pár mesiacmi ktosi povedal, že za krátko padne Lehman Brothers, alebo Merrill Lynch, bez váhania by som ho označil za absolútneho začiatočníka v ekonomike a finančníctve. Medzitým obidve slávne banky padli a s nimi sa zatriasli samotné základy systému, o ktorom sme si mysleli, že sa nepohne. Rýchlo sme zbystrili pozornosť a zneisteli, a to aj napriek uisteniam našej vlády, že Slovenska sa táto kríza netýka. Vedeli sme totiž, že Slovensko nie je izolovaný ostrov v tejto globálnej kríze. Zrejme skôr ako neskôr ju aj my pocítíme, aj keď sme ju nezavinili.

Ale, naozaj sme ju nezavinili? Myslím si, že sme do tej miery priložili svoje „polienko na oheň“, do akej miery o nás platia slová jednej pesničky:

<i>We live in a greedy little world – that teaches every little boy and girl To earn as much as they can possibly – then turn around and Spend it foolishly</i>	<i>We've created us a credit card mess We spend the money that we don't possess Our religion is to go and blow it all So it's shoppin' every Sunday at the mall*</i>
---	--

(Shania Twain – popová speváčka, z piesne “Ka-Ching”)

Slová tejto piesne celkom výstižne charakterizujú našu dobu a na pozadí krízy, ktorú prežívame v podstate hovoria o tom, že jej jadrom je vlastne ľudské lakomstvo, túžba rýchlo zbohatnúť, mať viac a potom nezmyselne minúť ešte aj to, čo nemáme. Ak to platí aj o mne, tak aj ja som živnou pôdou, z ktorej vyrastá kríza...

Obávam sa, že mnohí sme ešte nepochopili hĺbku skúsenosti apoštola Pavla, ktorú vyjadril slovami: „*Ja som sa naučil vystačiť s tým, čo mám. Viem sa aj uskromniť a viem žiť i v hojnosti... byť sýty aj hladovať* (Flp 4, 11–12). Rozumne spravovať „hojnosť“ a vedieť sa uskromniť v čase nedostatku totiž vyžaduje sebadisciplínu. A vedieť oboje prijímať s pocitom vďačnosti, spokojnosti a pokory je znakom duchovnej zrelosti. Ešte sme na to asi celkom nedozreli...

Ešte sme sa nenaučili celkom spoliehať sa na Boha a príliš veľa vecí sa snažíme mať pod svojou kontrolou, držať ich vo svojich rukách. A, paradoxne, práve to nás zneisťuje. Lebo sa pozeráme na to, čo máme pevne vo svojich rukách a zisťujeme, že sú vlastne prázdne... Koľko kríz ešte potrebujeme, aby sme pochopili, že sa nemusíme báť? Koľko kríz ešte potrebujeme, aby sme sa naučili dôverovať Bohu?

Z času na čas sa pýtam rodičov, či im nič nechýba, či im môžem nejakou pomôcť. Odpoveďou mi je zakaždým spokojný úsmev a dodatok, že majú všetko, čo potrebujú... Lebo sa naučili mať dosť toho, čo majú. Záhrada ešte zarodila, aj keď tento rok slabšie ako inokedy. Jablone ešte priniesli svoju úrodu, aj vinič ešte dozrel. A keby aj nie, Pán Boh sa nejakou postará... Lebo mu dôverujú, lebo sa vedia v ňom radovať. Ich celoživotnou skúsenosťou je, že tak je to najlepšie. A keby hneď aj záhrada nezarodila a nebolo by úrody na viničoch, keby jablone nezakvitli a polia by nedorobili potraviny, keby drobné stádo bolo odrezané od košiara a nebolo by hovädá v stajniach, keby aj všetky banky skrachovali a ekonomika kolabovala, oni sa jednako budú veseliť v Hospodínovi, budú plesať v Bohu svojho spasenia (*parafrázovaný text z knihy Habakuk 3, 17–18*).

Je toto aj tvojím vyznaním? Naozaj? Aj keby skrachovala práve tá tvoja banka a bankrotoval podnik, v ktorom pracuješ?

JÁN BÁN (Autor pracuje ako analytik na sekretariáte OPEC.)

*(voľný preklad textu piesne) *Žijeme v malom lakomom svete, ktorý už malých chlapcov a dievčatá učí ako čo najviac zarobiť – a potom to bláznivo minúť. Vytvorili sme chaos kreditných kariet, v ktorom mŕňame peniaze, ktoré nemáme. Naším náboženstvom je všetko premrhať, a tak každú nedeľu trávim v nákupných strediskách.*

PÍŠETE, REAGUJETE, DISKUTUJETE

WWW.MESACNIKDIALOG.SK

AD: Hudba v cirkvi (Dialóg č. 8)

Teším sa na dni, keď v našej cirkvi dostaneme do rúk ovocie náročného úsilia o „prinášanie starej aj novej kvality“ v oblasti piesňovej tvorby, napríklad v podobe nového spevníka. Ďakujem všetkým obdarovaným a ochotným, ktorí sa rozhodli v tomto smere slúžiť nám ostatným, aby sme myslou aj srdcom uctievali Boha. Potešilo ma prvé adventné ovocie pred rokom. Pekné a užitočné.

Vnímam to podobne ako Daniel Matej, že „konzumerizmus“ nás zničí – ak si neuvedomíme, o čo tu ide. Pretože nie som hudobne fundovaným kazateľom, nemôžem formovať zborové spoločenstvo podľa svojho hudobno-umeleckého štýlu. Ale už dlho skúmam, čo sa medzi nami a s nami v zboroch deje, keď ide o piesne, hudbu, texty. Keď počúvame tých aj oných hudobníkov a interpretov. Keď ich vidíme. Čo som si všimol:

Nebezpečenstvu hlbokého vzájomného odcudzenia a nespokojnosti sa vyhneme, ak budeme vo väčšej miere dbať na potreby druhých. Navzájom. Vieme sa (hoci len v duchu) sťažovať, že sa spieva málo piesní, ktoré my máme radi. Napríklad v našom zbere by mohlo mať takýto dojem približne 6 skupín ľudí, ktorí inak radi spievajú a nie len počúvajú piesne. Každá táto skupina je historicky, duchovne a citovo silno zviazaná s istým typom piesní (spevokolové piesne, kresťanský spevník, staré mládežnícke piesne, novšie mládežnícke piesne, staršie „chválové“ piesne a najnovšie „chválové“ piesne). Z pohľadu účastníka bohoslužby – ak moje očakávanie a nastavenie bude len na to, čo sa mne páči, potom aj pri najvyváženejšom miešaní štýlov budem uspokojený len z jednej šestiny. Lenže ani druhí nebudú spokojnejší – z rovnakého dôvodu. Ale ak sa všetci – hudobníci, speváci a zhromaž-

dení veriaci nastavia tak, že chcú spievať to, čo majú druhí radi – a najmä, čo druhých buduje, vznikne atmosféra dávania a obohacovania. Aj tu je potrebné uplatňovať: *A nehľadajte iba svoje záujmy, ale aj záujmy druhých* (Fp 2, 4). Nie *dajte mi!* Ale *dávam vám*. Nezačína to mojím nárokom na rešpektovanie mojich záujmov, ale mojou ochotou starať sa o druhého. A, pravdaže, starať sa kvalitne.

Vyššie zmienené je vlastne koncept lásky, ktorú musíme medzi sebou kultivovať. Svoju hĺbku bude mať vtedy, ak nezameníme teocentrickú orientáciu našich bohoslužieb za antropocentrickú. Lebo hlavným zámerom bohoslužby, s využitím každého umenia, nie je naše kvalitné konzumovanie, ale uctievanie Trojjediného Boha.

Môže sa nám stať, že odmietame určitý štýl preto, lebo z nejakého dôvodu (aj oprávneného) odmietame postoje ľudí, ktorí s ním prišli.

Zdá sa, že spriaznenosť s istým štýlom nie je iba kultúrno-generačnou záležitosťou. Naše najdôležitejšie rozhodnutia viery – konverzia v sebaopoznaní, pokání a zasvätení sa Ježišovi Kristovi, sú často spojené s istou emocionálnou atmosférou, ku ktorej patrili aj piesne. Toto mnohých určí na celý život a tie najlepšie piesne budú pre nich vždy iba tie „ich“. Dlhodobá fixácia na detstvo je však signálom poruchy dospievania. * Veľkým nedostatkom, ba až chybou, je nasadzovanie piesní, ktoré vznikli ako spontánna a nepochybne autentická duchovná výpoveď jednotlivca v špecificknej situácii. Tam stačila jeho gitarka alebo klávesy. A hádam aj postačí, ak to bude sám interpretovať vo vhodnom kontexte. Ale urobiť z toho spoločné spievanie pre početné spoločenstvo je zlou voľbou. Podobne dopadajú piesne primárne určené pre sólovú interpretáciu, keď ich chceme spievať hromadne. * Na to nadväzuje problém, či sa mô-

žeme uspokojiť s často koncertným charakterom spievania na našich bohoslužbách. Nejaká formácia robí pred nami ostatnými čo dokáže, čo sa jej páči (alebo čo dovolíme), lenže, neisté chytanie slov a tónov zhromaždením, ktoré sa má pridať nie je svedectvom o spoločnej spievanej radosť, vďaka, smútku, hľadaniu. Potrebná je vyváženosť načúvania a zapojenia sa.

Nedávno som viedol pohrebnú poobožnosť vo veľmi malom kruhu ľudí – tak do desať. Nebohý, žiaľ, nebol kresťanom. Musel by som veľmi dlho hľadať pár worshipových piesní, ktoré by sa tam dali použiť. Ale keď som si otvoril náš Kresťanský spevník, bolo pomerne ľahké nájsť teologicky príhodnú výpoveď v slovách a tónoch. Teším sa na náš nový spevník. S tým dobrým starým aj novým – pokladom...

Štefan Evin, Levice

**Ad: Hudba v cirkvi (Dialóg č. 8)
Hudba pod stolom**

Hudba v našej cirkvi by sa mala riešiť priebežne. Spätné riešenia nie sú efektívne. Hudobný odbor sa zaoberá iba otázkou kresťanského spevníka. Keď som sa rozprával s niektorými členmi hudobného odboru, získal som dojem, že by sa to malo volať odbor „pamiatkový“. Naše modlitebne síce nie sú pamiatkami, ale kresťanský spevník tieto atribúty má. Je dobré, že robíme všetko preto, aby sa spevník stal určitým štandardom, vzorom a inšpiráciou. Žiaľ, súčasnú worshipovú hudbu na pôde cirkvi neriešime. Je to škoda, lebo podiel tejto hudby na bohoslužbách prevažuje a stále jej bude viac. Tento trend nie je iba slovenskou záležitosťou. Mnohí si myslia, že je to pre absenciu vlastnej kresťanskej tvorby. Celosvetovo sa tomu nevyhli ani cirkvi desať, či dvadsaťkrát väčšie ako je Cirkev bratská.

Môžeme kritizovať, že niektoré worshipové skladby sú len akýmiś popevkami, ale sú aj textovo bohatšie piesne. Tu by som videl priester, aby sa hudobný odbor našej cirkvi nezaoberal iba „záchranou“ a vzkriesením minulej tvorby, veď aj tam sú mnohé piesne prevzaté, ale aby zmysluplne pracoval na pozdvihnutí worshipovej piesňovej tvorby, ktorá sa tak či onak už dlho v cirkvi spieva. Bez doplnenia nových ľudí do odboru to nepôjde. Pomohlo by to hudobníkom (prevažne z mladšej generácie, ktorí každý týždeň reálne slúžia v zboroch). Kresťan by mal prakticky riešiť problémy včas. Tento praktický krok by nás posunul ku kvalitnejšej oslave Božej.

Na margo autorovej poznámky (T. Máhrik, Hudba na stole, Dialóg č. 8 str. 10): „...vyjadriť sa k piesňam, ktorých teológia bude protirečiť Písmu (napr. „tak zaútočme chválou a poďme tancovať“). Nechápem, čo je tu nebiblické. Nebolo to povedané prvýkrát. Dovolím si nesúhlasiť. Ba priam opak sa mi zdá pravdou. Zaútočiť chválou je vyslovene biblická myšlienka. Keď išli Izraeliti do boja, v prednej línii mali chválospevovú skupinu, ktorá oslavovala Hospodina. Útočili chválou. Keď Peter a Silas sedeli v kladách vo väzení, čo spravili? Zaútočili chválou a stal sa Boží zázrak.

Gabriel Gajdoš, Žiar nad Hronom

Bobbie a Myron Yagelovci:

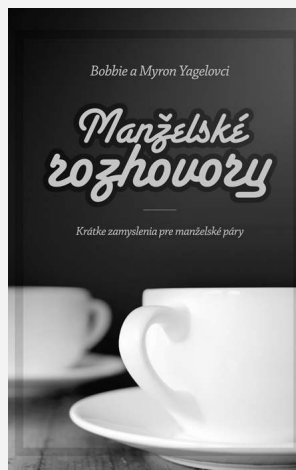
Manželské rozhovory

Kniha obsahuje 10 lekcii z oblastí manželstva, ktoré podľa výskumov majú najväčší vplyv na manželstvo – láska, spolupatričnosť, uznanie, záväzok, komunikácia, riešenie konfliktov, odpustenie, emocionálna intimita, fyzická intimita a duchovný život.

Nezáleží na tom, akú dlhú spoločnú cestu majú manželia za sebou aj pred sebou, záleží na tom, aby dali priestor jeden druhému, otvorili svoje životy novému rastu a prehlbovaniu poznania seba samého, seba navzájom a pozvali Pána Boha, aby bol s nimi.

Kniha je študijným materiálom pre spoločné štúdium oboch manželov a ponúka vzácné spoločne strávené chvíle.

**Je v slovenskom jazyku,
brož., 216 strán, cena 240 Sk**

Ponúkame zľavy pri odbere viac ako:

- 10 ks 10%
- 20 ks 15%
- 30 ks 20%
- 40 ks 25%
- 50 ks 30%.

Objednávky posielajte na adresy:

Nová nádej Slovensko

Ambroseho 2

851 02 Bratislava

newhope@novanadej.sk

julia.rohackova@novanadej.sk

DIALÓG na rok 2009

ĎAKUJEME
že DIALÓG si našiel miesto vo vašich zboroch i rodinách

TEŠI NÁS
že DIALÓG zaujal aj vás, ktorí si ho požičiavate

NEPOMÔŽE
DIALÓGU, ak chce prežiť, keď si ho požičiavate

POMÔŽE
DIALÓGU, keď si ho na rok 2009 objednáte

OBJEDNÁVKY
u zborových
distribútorov
(bez poštovného
pri odbere min. 5 ks),
alebo priamo v redakcii
(+ 50% poštovné)

NÁMET

A toto evanjelium o kráľovstve sa bude hlásať po celom svete na svedectvo všetkých národov (Mt 24, 14).

Horeuvedený verš má súvislosť s diskusiou, ktorú občas mávam so svojím známym na témy viera, cirkev, evanjelizácia atď. V jednej relácii zo spektra televíznych programov prezentovali kmeň Indiánov z prostredia Amazónie, ktorí sa po prvý raz stretli s civilizáciou a viedli donedávna spô-

sob života od civilizácie totálne odlišný. S čím súvisí aj iný rebríček hodnôt, odlišný od toho, ktorý uznáva náš svet. S podobnými prípadmi sa možno stretne aj v iných častiach sveta, napr: Madagaskar, Nová Guinea, Aborigéni z Austrálie a mnoho iných.

Otázka, ktorú mi položil môj známy, znela: „Aký prínos má šírenie evanjelia v takýchto spoločnostiach, keďže, ako je z histórie známe, samotná evanjelizácia je spravidla spojená s civili-

začným „pokrokom“, akým sú drogy, alkoholizmus, či zneužívanie naivity prírodných ľudí v nových podmienkach na komerčné účely. Z toho vyplýva aj určitá zodpovednosť. To je celý rad otázok, ktoré priamo súvisia s témou.

Bolo by dobre, keby sa na stránkach Dialógu k tejto téme vyjadrili misionári, alebo niektorí pracovníci z Wickliffovcov“.

Břetislav Odlevák, Žilina

Slúbili sme autorovi, že na stránkach Dialógu dáme priestor našim misionárom, aby sa podelili s čitateľmi o svoje skúsenosti z misií na uvedenú tému.

ODPOVEĎ

JAROSLAV TOMAŠOVSKÝ

(Autor je misionárom vo Wycliffe Slovakia, pôsobil v Nigérii a Ghane, momentálne vykonáva funkciu riaditeľa tejto organizácie.)

Najprv odpoviem na túto otázku, ako by na ňu zrejme odpovedal každý kresťan: Prínosom šírenia evanjelia je, že Božie kráľovstvo na zemi rastie a noví ľudia sú zachránení pre večnosť. Ako hovorí aj citovaný verš, je to Boží plán, ktorý sa snažíme ako Kristovi nasledovníci poslušne naplňať. Božie Slovo nám hovorí, že to, čo nám Boh pripravuje vo večnosti je tak hodnotné, že sa oplatí stratiť všetky ostatné pozemské hodnoty, aby sme získali túto jedinú „perlu“. Viem však, že takáto odpoveď by neuspokojila humanistov postkresťanského západného sveta, skôr naopak.

Pokúsím sa teraz na túto otázku odpovedať ako misionár Wycliffe.

Už samotný fakt, že naším cieľom je preložiť Bibliu do všetkých jazykov, hovorí o tom, že si vysoko ceníme každý jazyk a považujeme ho za výnimočný. Jedným z cieľov našich misionárov je vytvoriť písanú formu aj tých jazykov, ktoré ju dosiaľ nemali. Učíme ďalej ľudí čítať a písať vo svojom rodnom jazyku. Spoločne s nimi zbierame ľudové príslovia, rôzne príbehy či rozprávky, ktoré v sebe skrývajú kultúrne bohatstvo daného národa. Takto sa vlastne snažíme „zachrániť“ daný jazyk pred zánikom.

Rovnako si vážime kultúru každého národa a žiadnu kultúru nepovažujeme za nadradenú – ani tú našu. Každá kultúra má dobré stránky, ale aj zlé – po-

značené hriechom ľudí. Ak si niekto myslí, že to tak nie je, veľmi sa mylí. Našou snahou nie je zničiť kultúru daného národa, ale zachovať z nej to dobré. Snažíme sa ľudí viesť k tomu, aby žili podľa evanjelia v ich vlastnej kultúre. Medzi našimi misionármi sú napríklad etnomuzikológovia, ktorí pomáhajú domorodcom tvoriť kresťanské piesne, ktoré rešpektujú ich kultúru, a poviem vám, že tieto piesne sú úplne iné, ako tie, ktoré spievame na našich bohoslužbách. Aj ich bohoslužby sú iné – často plné tanca za zvuku bubnov.

Iste, pod vplyvom evanjelia ľudia zanechávajú niektoré „kultúrne“ zvyky, čo by niektorí etnológovia mohli považovať za stratu, ale posúďte sami, ➤

dialog námet a odpoveď

či to je naozaj strata. V mnohých afrických kmeňoch dodnes existuje obriezka žien. Je to veľmi krvavý, bolestivý, drastický a životu nebezpečný zvyk. Robí sa to väčšinou v období puberty vo veľmi nehygienických podmienkach spôsobom, ktorý tu radšej nebudem konkretizovať. Dôvod? Aby bola žena verná svojmu manželovi. Našou snahou je nahradiť tento zvyk skutočnou manželskou láskou a vernosťou, ako nás to učí Biblia. Do tejto kategórie by spadala aj zvyk kmeňa z Irian Jaya, kde príbuzní zosnulého prichádzali po troch týždňoch k jeho mŕtvole, aby do nej zaborili ruky po lakte a potom sa týmito rukami najedli nejakého jedla. Dôvod? Aby si zachovali dobrý vzťah s duchovným svetom, do ktorého duša zosnulého odišla. Samotní domorodci s veľkou radosťou opustili tento zvyk, keď sa dozvedeli, že pre ich spásu je rozhodujúca viera v Pána Ježiša.

Niektoré kultúrne zvyklosti získajú iný obsah. V jednom africkom kmeni mali festival, pri ktorom šamani prosili duchov za hojnú budúcu úrodu. Tento festival v kmeni zostal aj potom, čo sa niektorí stali kresťanmi. Zmena však nastala v tom, že prosia nie duchov, ale Pána Boha o požehnanie ich budúcej úrody. Podobne je to s niektorými iniciačnými zvykmi, kde praktická prí-

prava na život zostala, ale zasväcovanie duchom sa odstránilo, alebo bolo nahradené kresťanským vyučovaním. Ak sa z nejakej kultúry vytratia niektoré prvky, to neznamená, že táto kultúra zanikla – iba sa zmenila. Ale to je pravda o každej kultúre, pretože kultúra každého národa sa mení – aj tá naša.

Mnohí sa domnievajú, že by bolo lepšie týchto ľudí nechať žiť v ich prirodzenom prostredí, izolovaných od vonkajšieho sveta a uchrániť ich od všetkých negatívnych vplyvov civilizácie a zachovať tak ich kultúrne bohatstvo. Osobne si myslím, že držať ľudí v akejsi „ľudskej ZOO“ ako učebnú pomôcku, atrakciu či ritu, je z kresťanského i humánneho hľadiska bezcitné. Je to ako sledovať človeka zomierať na smrteľnú chorobu a pritom v ruke držať liek, ktorý mu mohol zachrániť život. Okrem toho sa obávam, že postup civilizácie sa nedá zastaviť. Skôr či neskôr dôjde k tomu, že civilizácia dorazí aj do tých najodľahlejších končín a nie vždy ju so sebou prinesú ľudia, ktorí si vážia jazyk a kultúru prírodných národov tak, ako my. Sme svedkami toho, že civilizáciu omnoho rýchlejšie, ako kresťanská misia, šíria rôzne ropné či ťažobné spoločnosti, alebo ľudia túžiaci po istom druhu adrenalínu... Prinášajú so sebou alkohol,

drogy či dravý obchod a celkom určite ničia kultúru prírodných národov. Osobne si myslím, že kresťanská misia je lepšia alternatíva. Takto máme šancu týchto ľudí pripraviť na príchod všetkého negatívneho, čo západná civilizácia so sebou prináša a naučiť ich proti tomu bojovať.

Na záver už len jeden príbeh z Južnej Ameriky. Počas prekladu Biblie sa domorodý pomocník nášho misionára spýtal:

„Povedz mi, keď si bol malé dieťa, mali ste doma Bibliu?“

„Áno, pokiaľ mi pamäť siaha, vždy sme doma mali Bibliu“ znela misionárova odpoveď.

„... a tvoj otec – mal aj on vždy Bibliu?“ pýtal sa ďalej domorodec.

„Áno, určite áno – môj otec pochádza z veriacej rodiny.“

„Takže aj tvoj dedo mal vždy Bibliu?“ pýtal sa ďalej domorodec.

„Isteže mal a s najväčšou pravdepodobnosťou aj môj pradedo ju mal,“ - odpovedal misionár a dodal: „Vieš, Biblia bola do nášho jazyka preložená už veľmi dávno...“

Vtedy domorodec položil ešte jednu otázku. S bolesťou v hlase sa spýtal: „Prečo vám to teda tak dlho trvalo, kým ste evanjelium priniesli aj k nám?!“

SLOVENSKO

VERSUS

BRATISLAVA

Foto: IVAN POCHABA: Ždiarska vidla, Bratislava

V Dialógu sa pokúšame viesť dialóg. Dnes o vzťahu medzi bratislavským zborom a ostatnými zbormi Cirkvi bratskej na Slovensku. Sú to vzťahy stoviek, ba tisícok rôznych ľudí, z ktorých všetci máme, alebo si vytvárame nejaké vzájomné vzťahy. To je prirodzené, ale predsa sa vytvoril akýsi fenomén „Bratislava a zvyšok Slovenska.“ Vníma ho celá spoločnosť na Slovensku, kde ostatní považujú Bratislavčanov takmer za diagnózu a nebratislavskí šoféri (vraj!) s obavami dvíhajú nohu z plynu a ťahajú sa k pravému okraju cesty, keď vidia v spätnom zrkadle auto s evidenčným číslom začínajúcim BA. Nuž, ja tiež jazdím v takom aute, ale takejto „výsady“ sa mi ešte nedostalo. Na druhej strane Bratislavčania považujú tých ostatných za „sedlákov,“ ktorí od nich stále niečo požadujú. Nejdem sa k tomu vyjadrovať až do takejto šírky, ale bolo by asi múdre, aby sme si uvedomili, že aj slovenskí kresťania sú zároveň Bratislavčanmi alebo inými Slovákmi a prostredie, v ktorom žijeme, nás ovplyvňuje vo väčšej miere, ako si uvedomujeme. Ja by som chcel v nasledujúcich riadkoch pomenovať a pokúsiť sa hľadať korene tejto averzie v našej histórii, sociológii a v teológii. **Ján Henžel**

Bratislava a Slovensko

JÁN HENŽEL

(Autor je predsedom Rady Cirkvi bratskej v SR.)

HISTÓRIA

Cirkev bratská je cirkvou s kongregačne-presbyteriálnym zriadením. To okrem iného znamená, že je zväzkom samostatných zborov, ktoré sa dobrovoľne zaviazali k jednotnosti viery, k službe Bohu a ľuďom a k bratskému spolužitiu. Aby to mohli v praxi dosiahnuť, všetky zbory sa riadia jednou Ústavou, Poriadkom ako aj uzneseniami konferencie CB. Ich uplatňovanie zabezpečuje Rada Cirkvi bratskej (RCB).

V období totality bola RCB, ktorá sídli v Bratislave, dôležitým prvkom pri prežití, ba dokonca rozvoji cirkvi na Slovensku. Bez spoločného postupu Konferencií a RCB by bolo napr. nemysliteľné, aby v tom období(!) Cirkev bratská zrekonštruovala, resp. postavila zborový dom v každom vtedy existujúcom zbore. Spoločné financovanie a spoločné brigády zo všetkých zborov a vo všetkých zboroch boli vynikajúcimi príležitosťami k tomu, aby sa okrem stavieb z tehlá budovala aj vzájomnosť zborov.

Aj tu však platí čapkovské pozorovanie: „I v tom najlepšom je to sladké s horkým pomícháno.“ Jednak štátne úrady sa svojou politikou medzi a korbáča usilovali ovládať cirkev z jej centra, ktorou bola RCB (v Bratislave). Rôzne návrhy zo zborov nemohli prejsť s odôvodnením RCB, že to neschváli Ministerstvo kultúry. Väčšinou to bola pravda, ale nesmieme si zakrývať ani skutočnosť, že vo vedení cirkvi boli silné osobnosti (z Bratislavy), ktoré na jednej strane ju chránili pred silným tlakom štátu, ale na druhej strane niekedy nie dost' citlivo a trezrlivo zasahovali do záležitostí, ktoré boli v kompetencii jednotlivých zborov. Činnosť RCB bola v značnej miere prepojená s bratislavským zborom.

Po zmene režimu bolo preto prirodzené, že sa dôraz presúval na kongregačný princíp zriadenia. Najmä nebratislavské zbory sa začali vymedzovať voči tomu, čo cítili (pravom i nepravom) ako bratislavský centralizmus.

SOCIOLÓGIA

Bratislavský zbor bol vždy predovšetkým zborom intelektuálov a v tomto bol rozdiel medzi Bratislavou a ostatnými zbormi ešte väčší ako dnes. Vedci z Bratislavy prichádzali do ostatných zborov, ktoré s úžitkom prijímali ich biblické a najmä apologetické výklady. Veľmi tým povzbudzovali ich sebavedomie viery a myslenia, ktoré bolo komunistickou

ideológiou systematicky potláčané.

Mnohí príslušníci staršej a strednej generácie na celom Slovensku si vďačne spomínajú na svoje študentské roky v Bratislave. Objatia ujčeka Rosu a Krúpu pri vstupe na Cukrovú ich uvádzali do rozpakov, ale spontánne prejavovaná láska týchto starších mužov si získavali srdcia chlapcov a dievčat, ktorí žili v chladnom prostredí internátov, ďaleko od svojich domovov. Bratislavský zbor považoval za svoje poslanie duchovne slúžiť mladým ľuďom z celého Slovenska a vytvárať im druhý domov. Stretnutia mládeže vyhľadávalo aj 100 mladých ľudí. Nebola to však len záležitosť programov v modlitebni na Cukrovej. Bratislavské rodiny, ktoré mali často skromnejšie bytové podmienky, ako majú dnes, prijímali na privát cezpoľných študentov, ktorí nedostali internát. Takmer každý študent, ktorý sa v nedeľu objavil na bohoslužbách, bol po nich pozvaný na obed do niektorej rodiny. Z kazateľne aj v domácnostiach sa učili, čo znamená byť misijnou rodinou. Na Cukrovej bola nielen tabuľa s názvom Cirkev bratská, ale tam sa aj zhromažďovala cirkev bratov a sestier. Toto všetko bolo neoceniteľným misijným vkladom Bratislavčanov pre budovanie Bo-

žieho ľudu na Slovensku.

žieho ľudu na Slovensku.

Súčasná skúsenosť detí a vnukov tých, ktorí toto všetko v Bratislave prežívali, je veľmi odlišná. Keby som sa mal čo len pokúsiť vysvetliť a odôvodniť, prečo je to tak, potreboval by som oveľa viac priestoru. Mojou úlohou je však len popísať korene dnešného napätia medzi Bratislavčanmi a nebratislavčanmi. Aj keď nie celkom oprávnené, ale prirodzené je sklamanie mimobratislavských rodičov a starých rodičov, keď sa dozvedajú, že donedávna na Cukrovej žiadna mládež nebola a dnes je to hŕstka odhodlaných znova ju oživiť. Ak tam nemajú najbližších príbuzných, tak sa mimobratislavskí študenti do žiadnej bratislavskej rodiny nedostanú. Povestná pohostinnosť Cirkvi bratskej sa zredukovala na občasné málo osobné obedy v zborovej jedálni. Keď vystierame kritický ukazovák smerom k Bratislave, bolo by dobré, keby sme si všimli, že aspoň 3 ďalšie prsty našej ruky ukazujú naspäť k úpadku aj našej vlastnej pohostinnosti, ktorá väčšinou už tiež nie je tým, čím bývala.

Možno ešte väčším zdrojom znepokojenia je prílišná otvorenosť Bratislavčanov k súčasnej kultúre a s ňou spojenej morálke. Aj o tomto sa píšú celé knihy, ale skúsím toto ➤

Keď vystierame
kritický ukazovák
smerom k Bratislave,
bolo by dobré,
keby sme si všimli,
že aspoň 3 ďalšie prsty
našej ruky ukazujú
naspäť k úpadku aj našej
vlastnej pohostinnosti,
ktorá väčšinou
už tiež nie je tým,
čím bývala.

napätie popísať obrazne. Z Bratislavy pochádza obraz cirkvi ako „*domu otvorených dverí*“. To je princíp, ktorý celá cirkev na rôznych úrovniach a rôznymi spôsobmi prijala a usiluje sa ho uskutočňovať. Nespokojnosť ostatných miestností – alebo ak chcete, obyvateľov domu – spôsobuje obava, že Bratislavčania odstraňujú z domu dvere aj okná a robia z neho prístrešok, do ktorého má ktokoľvek, čokoľvek a kedykoľvek voľný prístup.

Na opačnom konci spektra sa však aj v našej cirkvi môžu vyskytovať kruhy, ktoré by chceli Cirkev bratskú budovať radšej ako pevnosť. Tá by nám poskytovala lepšiu ochranu v nepriateľskom svete, ale stála by nás privysokú cenu. Pevnosť by si vyžadovala autoritatívnych vodcov, otázky a pochybnosti by boli zakázané, teologická odlišnosť by bola podozrivá a finančná sloboda obmedzená. Kontakt s vonkajším svetom by bol regulovaný, informácie by boli cenzurované a okolitá kultúra démonizovaná. Tejto téme hoci z obecnjšieho hľadiska som venoval celú svoju predsednícku správu v roku 2007.

TEOLÓGIA

Ak by napätia a averzie medzi Bratislavou a ostatnými zborními vyplývali len zo zmien v našom historickom vývoji a z rôzneho spôsobu prežívania nášho spoločného kresťanského života, tak by sme ich mohli prekonávať lepším vzájomným poznávaním a skutočným dialógom, pri ktorom sa usilujeme jeden druhého porozumieť a nielen mlčať, keď niečo hovorí. Oveľa zložitejšia je však situácia, ak sa za ňou skrývajú aj duchovné rozdiely a napätia v teologickej oblasti. Tu sa dostávam do skutočne hlbokéj vody, ktorú neviem ako preplávam. Usilujem sa totiž analyzovať, ale najmä pre túto oblasť nemám dostatok dát a dôkazov, o ktoré by som svoju analýzu mohol oprieť. Nasledujúce myšlienky teda prijmite ako moje indície k spoločnému uvažovaniu. Ja sa ich budem usilovať vyjadriť otázkami alebo podmieňovacím spôsobom.

Nenahradil všemohúceho Boha človek so svojimi túžbami a potrebami? Ak áno, potom sú naše napätia a averzie prirodzené, lebo naše individuálne aj skupinové túžby a potreby sú odlišné a niekedy sú dokonca v rozpore s túžbami a potrebami iných. Veriaci ľudia si preto pomáhajú autentickým prežívaním Boha v hlbokom stíšení pred ním. Keďže Boh je iný ako sme my – je veľký, večný, tajomný atď. – preto jediný spôsob, ako ho môžeme poznať je ten, že on sa nám odhalí (zjaví). Jediný Boh, ktorý existuje je ten, ktorý sa nám odhalil na stránkach Biblie a predovšetkým v osobe svojho Syna, Ježiša Krista. Iného Boha niet!

Nie, netvrdím, že zo stránok Biblie sa môžeme dozvedieť o Bohu všetko. Vyznávam len spolu s Mojžišom: *Skryté veci patria Hospodinovi, nášmu Bohu* (Tie nie sú pre nás poznateľné!), *ale veci zjavené naveky patria nám a našim synom, aby sme plnili všetky slová tohto zákona (Dt 29, 28)*! Bežnou námietkou kresťanských antropocentristov je ich tvrdenie, že aj Biblia je vlastne len svedectvom zbožných ľudí o ich prežívaní Boha. Preto ju (často aj pozorne) čítajú a premýšľajú o nej, lebo tieto svedectvá sú príkladom a inšpiráciou aj pre

nás a naše prežívanie Boha. Sú to príklady hodné nasledovania – za podmienky, že ich uznáme za relevantné pre našu kultúru. Nepovažujeme ich však za príklady, ktoré pochádzajú z úst láskavého Stvoriteľa a obetavého Spasiteľa a ktorých zachovávanie bude hodnotiť posledný Sudca s večnými dôsledkami. Nebadane sme dovolili kultúre, aby ona povedala, ako má vyzerat' Boží príbeh.

Biblické Slovo používa Boh k tomu, aby volal k pokániu, vzbudzoval vieru, dával nový život, zachovával tento život, naprával, živil a viedol Cirkev (Jer 23, 29; 2Tim 3, 16; Hb 4, 12; Jk 1, 18). Keď Cirkev stratí Slovo Božie, stratí tým prostriedok, ktorým Boh koná svoje dielo. Neprestali teda platiť slová Karla Bartha, že teológia stojí alebo padá so Slovom Božím. Tým sme sa dostali k otázke autority.

Prečo o tom hovorím v článku, ktorý analyzuje vzťahy medzi Bratislavou a ostatnými? Chcem tým povedať, že niektorý zbor odsunul Boha zo svojho centra a nahradil ho človekom? Áno, chytá ma taká obava, ale aj vzhľadom na viacej ako jeden zbor. Nemám však dostatok dôkazov, aby som mohol ukázať na niektorý prstom. Všetci by sme mohli mať večný úžitok, keby sme svoje srdce v tomto zmysle skúmali pred Bohom. Ak sa totiž moja obava naplní, tak stratíme centrum celého vesmíru. *On [Kristus] je obraz neviditeľného Boha, prvorođený všetkého stvorenia. Ved' v ňom bolo stvorené všetko na nebi i na zemi, viditeľné i neviditeľné, tróny i panstvá, kniežatstvá a mocnosti, všetko je stvorené skrze neho a pre neho.*

A on je pred všetkým a všetko pretrváva v ňom. On je hlavou tela, Cirkvi. On je počiatok, prvorođený z mŕtvych, aby tak mal prvenstvo (Kol, 15–18). Ak sa pokúšame – a v Cirkvi bratskej hádam len nevedomky – postaviť do tohto centra kohokoľvek iného alebo čokoľvek iné, potom averzie a napätia sú len tým najmiernejším z nevyhnutných dôsledkov. Potom aj cirkev sa stáva arénou neľútostného boja o moc a vplyv. Neutrálny

priestor neexistuje – ani v cirkvi.

Keďže Dialóg je aj polemický časopis, pokúsím sa ukázať na jeden z možných konkrétnych teologických koreňov averzie medzi Bratislavčanmi a nebratislavčanmi. Keby sme postavili do radu všetky zbory, prirodzene by nám vzniklo spektrum, kde na jednom krídle by bola Bratislava a na druhom Košice. (Mám pocit, že dialóg Dialógu v Košiciach bol ostatným podnetom k otvoreniu tejto témy aj v tomto čísle.) V Bratislave sa začal používať pojem „*biblicizmus*“. Myslí sa tým necitlivé argumentovanie biblickými veršíkmi, ktoré sa používajú väčšinou vytrhnuté zo svojho kontextu. Týmto označením však Bratislavčania reagujú aj na celkom prirodzené otázky a argumenty iných, ktorí možno staromódne, ale správne považujú Písmo sväté za základné pravidlo viery a života. To je arogantné zo strany Bratislavčanov okrem iného aj preto, lebo touto vetou predsa začína Vyznanie viery Cirkvi bratskej, ktorá je „*zväzkom samostatných zborov v Slovenskej republike, ktoré sa dobrovoľne zaviazali k jednomyseľnosti viery...*“ (Ústava CB čl. 1, ods. 3a, b). Bratislavčanom odkazujem, že v tomto nemôžeme mať rôznosť. Košičanom (aj iných) vyzývam, aby sme v inom nechceli mať jednotu. □

**Nebadane sme dovolili kultúre,
aby ona povedala, ako má
vyzerat' Boží príbeh.**

ŠEPOTY SÚ BEZ OZVENY

*Je v Cirkvi bratskej téma napätia a averzie medzi Bratislavou a ostatnými zbormi aktuálna? Horí, či len tlie? Fúka do nej niekto, aby sa rozhorela, alebo zhasína a len tak zo zvyku ju občas niekto prikrmí? BOHUSLAV PIATKO a JOSEF SÝKORA sa opäť pomocou techniky pospájali so zástupcami viacerých zborov na Slovensku, aby sa aspoň pokúsili pomenovať problémy, ak nejaké reálne sú. Za bratislavský zbor sa zúčastnili **DANIEL PASTIRČÁK** a **JÁN BÁN**, za Levice **ŠTEFAN EVIN**, v Žiline bol **TIBOR MÁHRİK**, v Košiciach **IVAN ŽEŽULA** a **ŠTEFAN ONDOVČÁK** v Humennom.*

KAPITOLA PRVÁ:

O BUĎOCH A VZŤAHOCH

T. Máhrík: Načriem do minulosti. Moje spomienky na Bratislavu z 80-tých rokov súvisia s pozitívnymi procesmi v zbere, keď tam okrem iného vznikali také modely práce, ktoré inšpirovali ostatné zbory na Slovensku. Bratislavský zbor bol iný ako ostatné. Bol lídrom. Posledné roky mám pocit, že zbor iným zostal, len v inej podobe. To po prvé. Po druhé: V Bratislave sa výrazným spôsobom zmenila po revolúcii celá subkultúra. Obrovský ekonomický rozmach ju vo viacerých smeroch prirodzene výrazne oddelil od zvyšku Slovenska. Pozitívne i negatívne. Vo svete biznisu viacerí s ľútosťou pociťujú, že Bratislavčania sa vyjadrujú o ostatných „cez plece“, čosi v štýle: „Keď to my, z Bratislavy neurobíme, tak to poriadne nespraví nikto...“ Z prostredia Oravy, Kysúc či v Nízkych Tatier sa množia hlasy, podľa ktorých prichádzajúci bratislavskí chalupári sa prejavujú ako nepríjemní, arogantní a agresívni ľudia. Domorodci vravia: „*Myslia si, že si môžu dovoliť všetko, čo len chcú...*“ Ale vrátim sa k našej cirkvi. Na zmenu v spoločnosti sa každý zbor snaží reagovať. Bratislavský sa vybral nejakou cestou. K negatívnym signálom, ktoré vnímame už dlhší čas, patrí skúsenosť desiatok študentov, ktorí prišli do Bratislavy študovať, ale prostredie bratislavského zboru – jemne povedané - im „nesadlo“, radšej odišli do iného...

I. Žežula: Je známy všeobecno-spoločenský problém vzťahu Bratislava – zvyšok Slovenska. Nezaoberajme sa teraz tým, nie je dobrý, ale má svoje korene. Zostaňme v cirkevnej rovine a hovorme o tom, ako vnímali iné zbory vývoj v Bratislave. Bratislavský zbor bol a je zložením výrazne intelektuálny. To ostatné zbory na Slovensku neboli, a ešte stále nie sú. A myslím si, že aj na cirkevnej pôde to Bratislavčania dosť výrazne dávali pociťovať. Treba povedať, že to sa v poslednom čase výrazne zlepšuje a ja som za to vďačný. Iný je problém, ktorý vyslovil Tibor – ako bratislavský zbor prijíma študentov z iných zborov. Nemyslím si však, že to je problém len Bratislavy. Treba si uvedomiť, že naše zbory dosť výrazne fungujú na príbuzenských vzťahoch, kamarátskych sieťach a keď do tohto prostredia príde niekto cudzí a nemá takúto prirodzenú väzbu, má problém zapadnúť. Otázka potom je, či nezlyháva zbor, či sa vie o príchodiacich postarať. A to je asi ťažké.

Š. Evin: V našej malej krajine a ešte menšej cirkvi sa všeobecne stretávame s istou diferenciáciou, ktorá vytvára určité spektrum zamerania, aj teologického. Bratislava v tomto spektre predstavuje, aspoň podľa mňa, akýsi aktivisticko-liberálny prúd, Levice – stredný aktivistický, a východ je orientovaný skôr spirituálne. To môže vyvolávať určité otázky a nenaplnené očakávania, keď sa ľudia z týchto

prostredí stretávajú a majú spolu fungovať. Naša cirkev má historicky zakódované rôzne teologicko-spirituálne korene a to sa nedá len tak odfiltrovať. Ak niekto vyrastá v istej duchovnej koncepcii, má problém zžiť sa s inou. Zrazu človek zistí, že iný zbor je teologicky inde, má inú spiritualitu a tá mu nevyhovuje. To je problém mnohých východniarov. Niektorí sa tomu vedeli prispôbiť, no iných to zaskočilo a boli z toho frustrovaní. Poviem príklad z jednej mládežníckej konferencie, ktorá bola tuším pred štyrmi rokmi. Výrazná časť mladých ľudí bola rozčarovaná z toho, ako zástupcovia bratislavského zboru komentujú problematiku homosexuality. A Bratislavčania boli rozčarovaní z toho, ako si zvyšok Slovenska veľmi nepripúšťa k srdcu, že jestvujú aj takéto spoločenské problémy. Východniari (približne geograficky) očakávali jasný teologický postoj, ktorý vychádza z našej zbožnosti, Bratislavčania očakávali, že sa tým budú všetci hlbšie intelektuálne zaoberať a hovoriť o celej šírke tohto problému.

Ďalšie. Niektorí, možno nevdojak, porovnávajú vývoj zboru v Bratislave s vývojom v Prahe. V Prahe sa darí budovať nové spoločenstvá, zakladať nové zbory. Na Slovensku nevnímame, aby bratislavský zbor bol v poslednom období, keď už nie lídrom, tak aspoň silným podporovateľom zakladania zborov, ako spôsobu evanjelizácie. ➤

Ja som sa skôr stretol s tým, že teologicky to bolo spochybňované. Je pochopiteľné, že mnohí nerozumejú Bratislave, najmä nie tí, ktorí v zložitejších podmienkach tieto činnosti robia.

Š. Ondovčák: Mali by sme si uvedomiť, že ako cirkev sme jedno telo. Každá časť má svoje postavenie a svoju funkciu. Podstatné je, aby sme sa nevyvyšovali jedni nad druhých a to platí aj pri rôznosti názorov na niektoré veci. Keby sme si uvedomili, že jeden druhého navzájom potrebujeme, že iný brat z iného zboru je pre mňa viac, ako som ja, tak by sa táto beseda uberala iným smerom.

V tejto besede sa chcem dotknúť dvoch oblastí. Jedna je o ľuďoch a vzťahoch a druhá je o odlišnostiach v duchovnom smerovaní bratislavského a ostatných zborov.

D. Pastirčák: Hovoríme najskôr o vzťahoch. Ešte keď som bol kazateľom v Michalovciach, uvedomoval som si, že tento problém existuje a priznám sa, že som to dosť ťažko chápal. Boli sme na jednom stretnutí kdesi v horách, boli tam Michalovčania, Prešovčania a Bratislavčania, a zrazu som si uvedomil, že je tam akési napätie. Najmä za strany Prešovčanov, ale aj niektorých Michalovčanov voči Bratislavčanom. To napätie nemalo však žiadny racionálny základ. Bolo to zapríčinené vari len tým, že mali iný prízvuk. Vyvrcholilo to až akými animálno-kultúrnymi prejavmi, takže sme to museli aj riešiť. Tam sme si uvedomili, že vyplávalo na povrch niečo, čo nás podvedome ovláda.. Tým chcem povedať, že existuje určité napätie medzi ľuďmi z hlavného mesta a tými ostatnými, ktoré je iracionálne, ale treba si ho uvedomovať. Ale ak kresťanstvo má v sebe nejakého živého ducha, tak by sa malo prejavovať práve tým, že takéto psychologické napätie by sme mali prekonávať práve tým, že sa navzájom prijímame.

Poviem svoju skúsenosť, ktorá bola aj jednou z príčin, prečo sme sa v Dialógu rozhodli pre túto besedu. To čo ste spomenuli, je v tej či onej podobe tu. Má v cirkvi živnú pôdu, žije to nielen v pocitovej rovine,

ale aj v praxi. Pri svojich návštevách zborov mi neraz ľudia povedia, že v Bratislave radšej idú inde, ako do zhromaždenia na Cukrovú, alebo že keď navštívia Bratislavský zbor po spoločnom a vynikajúcom pobyte povedzme v nejakom tábore, nikto si ich ani nevšimne. Takže – ako je to s „videním“ ľudí v Bratislave?

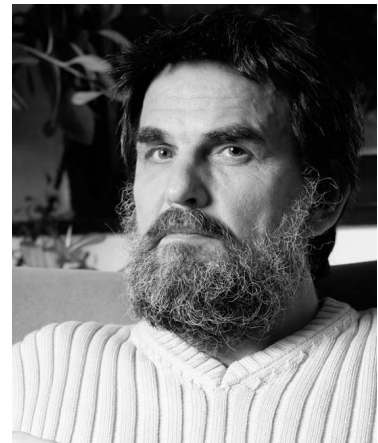
J. Bán: Tento problém môže súvisieť s veľkosťou zboru. Týka sa tak Bratislavčanov, ktorí prídu do zhromaždenia, ako aj mimobratislavčanov. Treba povedať, že pocit našich mimobratislavských študentov, ktorí sem prichádzajú, je v mnohých prípadoch oprávnený. Asi si ich naozaj nevšimneme. Ale to určite nie je preto, že nie sú z Bratislavy. Videnie nových ľudí je naozaj problém nášho zboru a je daný určitou anonymitou veľkého mesta a vzťahmi, ktoré sú v zbere vypestované. My sme sa mnohokrát na staršovstve zaoberali tým, čo by sme mohli na zlepšenie situácie urobiť, aby sme nových ľudí, bez ohľadu na to odkiaľ sú, podchytili a vtiahli do spoločenstva. Je to však problém, ktorý nemá jednoduché riešenie.

D. Pastirčák: Za tie roky, čo som tu, prišlo do zboru veľa ľudí z mimocirkevného prostredia. Predtým sa ľudia v prevažnej miere poznali a cudzí boli rozoznateľní. Teraz to neplatí. Teraz, keď príde na Cukrovú nový človek, nikto nevie rozoznať, kto je nový, kto nie je nový, kto je z iného zboru a kto je z mesta. V tom sa prejavuje anonymita väčšieho mesta.

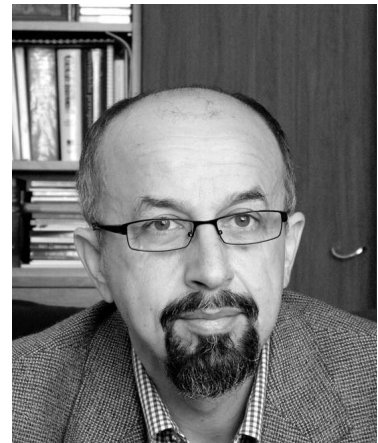
My sa naozaj snažíme aj prakticky udržať predovšetkým mladých ľudí z iných zborov u nás. Hneď na začiatku, ale aj v priebehu školského roka robíme veľké obedy – stretnutia, aby sa tam všetci zoznámili a získali kontakty. Niektorí toto pozvanie prijímajú a zapoja sa, iní to odmietnu.

Existuje nejaká spätná väzba zo zborov, o ktorú by sa v Bratislave vedeli oprieť pri hľadaní cesty k prichádzajúcim mladým ľuďom?

D. Pastirčák: Viem, že rodičom po celom Slovensku záleží na tom, aby ich deti, keď prídu študovať do Bratislavy, zostali v Cirkvi bratskej a teda ►

DANIEL PASTIRČÁK

TIBOR MÁHRIK

ŠTEFAN ONDOVČÁK

ŠTEFAN EVIN

JÁN BÁN

IVAN ŽEŽULA

v našom zhromaždení. Keby ste nám vedeli poradiť, čo robiť, alebo keby sme viac spolupracovali pri vytvorení nejakého modelu, ako postupovať... tak my sme tomu určite otvorení.

Máte vy nejakú predstavu o tom, ako by to mohlo fungovať lepšie?

T. Máhrlik: Myslím si, že jav, o ktorom hovoríme, má svoju genézu. Nevzniklo to včera. Ja tie odlišnosti vnímam cez mládežníkov, ktorým sa venujem dvadsaťpäť rokov. V bratislavskom zbore bola v istom období určitá polarizácia. Časť mladých komunikovala veľmi pozitívne so zvyškom Slovenska a časť akoby nekomunikovala. Spomínam si na konferenciu mládeže v 98-om roku, kde bolo veľmi málo ľudí z Bratislavy.. Všetci sme sa modlili za to, aby sa niečo v Bratislavskom zbore pozitívne stalo. Akoby rozvetvenosť práce v zbore prinášala so sebou niečo, v čom sa ľudia strácali a vytrácali. Bolo obdobie, keď mládež v Bratislave takmer neexistovala a práca s ňou bola vo veľmi vážnej kríze.

D. Pastirčák: To, čo sa javí zvonku ako polarita, tak to je niečo, čo my vlastne do určitej miery chceme. U nás je jeden z hlavných duchovných princípov spoločenstva jednota v rozmanitosti a dialóg, teda to, čo sa začína diať aj v tomto časopise.

J. Bán: Treba rozlišovať medzi slovom „polarizácia“, ktoré použil Tibor a „rozmanitosť“, ktoré spomenul Daniel. Tibor svoj termín zrejme myslel skôr v negatívnom zmysle, ako niečo zlé, čo by nemalo byť. To čo Daniel pomenoval ako rozmanitosť, vyznieva v pozitívnom zmysle. Ja by som k tomu dodal len toľko (ale možno sa mýlim): Z môjho pohľadu z toho, čo zažívam v Bratislave, necítim nijakú polarizáciu v zlom slova zmysle. Možno bolo také obdobie, ale mne sa zdá, že dnes je zbor jednotný, ja necítim výrazné trenie alebo napätia. A ak tam sú, tak skôr v zmysle rozmanitosti v pozitívnom zmysle tohto slova.

INTERMEZZO

T. Máhrlik: Pamätám si konferenciu hudobných skupín, ktorá prebehla v Leviciach v polovici 90-tych rokov, z iniciatívy Bratislavy. Mnohí mladí ľudia odchádzali pomerne zaskočení,

doslova rozčarovaní z posolstva organizátorov, ktoré vyznelo tak, že to, čo sa deje v Bratislave po hudobnej stránke je jediné správne, a to čo sa deje na ostatnom Slovensku je takmer „second-hand“. Neskôr v občasníku ASAP (z pera bratislavských mladých) sa objavil článok, ktorý tvorbu bratislavskej kapely „Sacra Musica“ vyzdvihol ako autentickú, zatiaľ čo piesne v podaní prešovskej kapely „Timothy“ ako kresťanské klišé...

Š. Evin: Asi pred dvoma rokmi som na jedno z úvodných stretnutí hudobného odboru poslal niekoľkých ľudí, a tí, keď sa vrátili, povedali, že už nikdy viac na takéto stretnutie nepôjdu. Prišli strašne demotivovaní asi v tom zmysle, že služba v oblasti hudby, ktorú robia v zbore, bola doslova dehoňovaná odborníkmi aj „odborníkmi“ z Bratislavy.

Dost veľký problém vidím v tom a zažil som to aj na vlastnej koži, že sa stretávame s bratislavskými iniciatívami nie ako s prítlačlivými koncepciami, ale ako s konfrontačnými výstupmi voči ostatným. Čiže – neexistuje pozitívna motivácia na spoluprácu. Na podceňovanie nemožno založiť spoluprácu.

Viackrát sme sa v besede dotkli hudobného života v Cirkvi bratskej. No pretože sme sa tomuto problému venovali v minulom čísle Dialógu, nebudeme ho tu rozoberať, ale dáme na tomto mieste priestor dvom skúsenostiam z mimobratislavských zborov v súvislostiach, ako ilustráciu k súvislostiach, o ktorých sme hovorili. Ukazujú totiž, kde, ako hlboko a na akých rôznych miestach sa rodili napätia medzi Bratislavou a ostatnými.

Túto vsuvku, ktorá v besede nebola vsuvkou, ale zaberala hodne času, som schválne pomenoval tak, ako som pomenoval. Z hľadiska vzťahov sú tieto skúsenosti naozaj drobnými medzihrami, ktoré však dlho rezonujú v ľuďoch, a keď ich je veľa a pozliepajú sa, vytvoria mozaiku, ktorá sa vníma ako obraz bratislavského zboru. Druhou stránkou, tú ani nebudem vsúvať, hoci sme o nej na besede chvíľu hovorili, sú nevysvetlené nedorozumenia. Človek v dobrom niečo spraví, čo sa v tej chvíli iným zdá nevhodné, napomenú ho, jeho to znechutí, ak nie urazí, rozlúčia sa bez vysvetlenia ➤

a nedobrý pocit zostáva. A šíri sa ďalej. A ľahko sa mu uverí, keď že aj iní priniesli svoje kúsočky mozaiky. Preskočíme aj tieto spomienky na nerozumienia a uzavrieme prvú kapitolu o ľuďoch nasledujúcimi slovami beseďujúcich.

I. Žezula: Nie som veľmi nadšený tým, keď ľudia prídu demotivovaní od niekoho, lebo s nimi niekto nesúhlasil. Ak mám nejaký názor, tak ho musím vedieť obhájiť. A keď ho neviem obhájiť, asi je chyba vo mne.

Pokiaľ ide o prijímanie mladých v zbere. Ja som si uvedomil, že to chce osobnejšiu starostlivosť o mladých. Spomínali ste akýsi úvodný obed, kam prídu prišielci ako prváci. Myslím si, že je veľmi dôležité, aby napríklad fungovala kontaktná osoba, ktorá získa ich telefóny, adresy, kde bývajú. Jednoducho, niekto bude mať na starosti kontakt s nimi. To som robieval pre viacerých našich študentov z Košíc, lenže nebol som v Bratislave. Robil som to z Košíc. Boli to len telefonické rozhovory, ktoré nemohli byť príliš dlhé.

T. Máhrík: Študenti dosť negatívne reflektovali obdobie 1995–98, lepšie to bolo v rokoch 2000–2005 a posledné tri-štyri roky zachytávam už aj vyslovene pozitívne skúsenosti. To znamená, že niečo sa v Bratislave udialo alebo sa deje a dorast a mládež tam ožíva. Treba poctivo priznať, že problém adaptácie nových ľudí v zbere je jav

všeobecný, nielen „bratislavský“. Každý jeden zbor si musí položiť otázku: Akým spôsobom oslovuje ľudí, ktorí prichádzajú z mimocirkevného prostredia? Ale aj – akým spôsobom vytvára priestor prijatia pre ľudí, ktorí prichádzajú z nášho vlastného prostredia. Vari menšie zbory s tým nemajú problém? Veď tam možno nájsť ešte uzavretejšie spoločenstvá, ako vo veľkých zboroch. Hľadajme systémové riešenie principiálnych otázok.

J. Bán: Podpisujem to, čo povedal Tibor. Len je trochu rozdiel medzi veľkým a malým zborom. Do Bratislavy prichádza veľa študentov a niektorí z nich naozaj zažijú tento pocit odmietnutia, vrátia sa do svojich zborov, kde svoj pocit prenesú. A vzniká všeobecné povedomie, že „Bratislava je odmeraná a nevšímavá“. A pritom takých študentov nemusí byť veľa. To sa v malom zbere nestane. Ale ja a určite aj ostatní v Bratislave by sme veľmi privítali spätnú väzbu od rodičov, od kazateľov o tom, ako to vidia ich deti? Čo ich odrádza od návštev bratislavského zboru? Veď my ani nevieme, že niekto z niektorého zboru sa tu objavil. Verte mi, neexistuje jednoduché systémové riešenie na podchytenie nových ľudí.. To vyžaduje iniciatívu aj z druhej strany a musí riešiť konkrétne od prípadu k prípadu, ale v prvom rade o tom musíme vedieť. Na druhej strane, aj vy, mimobratislavskí, by ste nemali rýchlo reagovať tak, že: no dobre, tak chod

inde, keď sa ti tam nepáči, keď si ťa nikto nevšíma. Mali by ste študentov podporiť v tom, povzbudiť ich v iniciatíve, aby dali o sebe vedieť. Keby sme mali takúto spätnú väzbu, celkom určite by sme zareagovali.

Š. Evin: Nemusíme vždy podliehať panike ani v našich, ale ani v hosťovských zboroch, že sa niektorí mladí ľudia tam neusadia. Hovoria, že tam chodiť nebudú, lebo... To, že niekto povie, že mu zbor nevyhovuje, je často len lacná výhovorka ľudí, ktorí sa vydávajú do sveta a opúšťajú toto spoločenstvo a zvalia vinu na to, že zbor ich neprijal.

KAPITOLA DRUHÁ: DUCHOVNÁ

Asi už bolo dosť sociológie. Števo Evin naznačil určité duchovné rozdielnosti medzi zborami, keď charakterizoval Bratislavu ako liberálno-aktivistickú a východ spirituálny. Mohli by sme sa teda venovať odlišnostiam v duchovnej oblasti?

D. Pastirčák: Na to len jednu vetu: Ja, a myslím si, že aj Josef Sýkora, sa snažíme práve o spiritualitu a menej o aktivistickú činnosť. Preto ma táto kategorizácia trochu prekvapuje.

I. Žezula: V teologických otázkach vždy musí prebiehať debata. Svet okolo nás nie je taký, aby sme ho vedeli definitívne vyriešiť. Na ľudí v Bratislave sa pozeráme, tak trochu ako ➤

Prestať myslieť na fialového kocúra

Text: JANA ROJKOVÁ

V hľadani konfliktu Bratislava versus Slovensko sa zastavujeme na polceste – v severoslovenskej Žiline. V meste, ktoré je známe nacionálnymi vášňami, tisovskými pochodmi, či jedinou dopravou univerzitou niekdajšieho Československa. Aj kvôli nej sa doteraz o Žiline hovorí ako o najväčšom slovenskom českom meste... Pozoruhodná je aj náboženská minulosť Žiliny – pred štyristo rokmi známa ako protestantské mesto, dnes v štatistikách prevažuje príslušnosť k Rímsko-

katolíckej cirkvi. Našli by sme niekde inde na Slovensku toľko paradoxov? Ako tu prežívajú kresťania konflikt Bratislava versus Slovensko?

Marián Chládecký
(člen Cirkvi bratskej v Žiline, klarinetista, opravár hudobných nástrojov, cestuje po svete, s manželkou Erikou má dcéry Emu a Adelu)

To, že je v Bratislave trojpercentná nezamestnanosť a inde na Slovensku niekde aj 20-percentná, je bolestivé. Podľa mňa to mnohých vedie k postoju nenávisť a závisť. Je to ale vec poli-

tiky a obchodu, Bratislava je centrom všetkého obchodu na Slovensku, to je jednoducho tak, je to hlavné mesto a s tým nič nikto už neurobí. Závisť a nenávisť, ktorú cítajú chudobnejšie regióny voči Bratislave je oprávnená, ale nie je riešením a pre kresťana už vôbec nie. To nemá v cirkvi čo hľadať, to si povedzme rovno, to je hriech.

Peter Nešpor

(člen Cirkvi bratskej v Žiline, obchodník, predáva bazény a slnečné kolekory, prevádzkuje Linku dôvery, s manželkou Janou má troch synov – Jozefa, Michala a Martina) ➤

v zbere na kazateľské deti. Čo oni? Ako je možné, že oni takto? A od toho sa treba oslobodiť.

D. Pastirčák: Čo sa týka duchovnej stránky, my sa snažíme kázať a vykladať evanjelium tak, že predpokladáme prítomnosť človeka zvonku. To sa, samozrejme, odrazí aj v jazykovom prejave, ktorý je iný, ako zaznieva v ostatných zboroch. Čiže, keď mladí prídu na bohoslužbu na Cukrovú, nestretnú sa s takým rodinným prostredím, na aké sú zvyknutí a nestretnú sa ani s takým typom kázne, na aký sú zvyknutí. A to môžu prijať alebo odmietnuť. V druhom prípade odídu napríklad do menšieho spoločenstva, kde sa hovorí viac „bibličtinou“ ako u nás.

Š. Evin: Existujú možno nevy povedané očakávania, že zo zboru v hlavnom meste, kde je sústredený obrovský potenciál, mentálny, filozofický, aj koncepcný, budú vychádzať jednoduché, priamočiare aktivity, o ktoré sa budú zaujímať aj iní ľudia v iných zboroch. No vidíme, že opak je pravdou. Zdá sa (pri mladých), že Bratislavčania sa pripájajú k aktivitám, poviem príklad, z východu – v oblasti ukrajinskej misie a to ich začína spájať.

D. Pastirčák: Možno v minulosti toho vychádzalo z Bratislavy až príliš a nebola na to vždy pozitívna reakcia. A v poslednom čase, keď cítime akúsi nedôveru voči Bratislave, tak sa nám zdá, že by to bolo kontraproduktívne, keby sme s niečím vychádzali, aby

nevnikli pocit, že sa vnucujeme. My sa nechceme tváriť tak, že rozumieme vašim problémom, ale v takomto dialógu, ako je dnes, radi povieme svoj názor i svoje skúsenosti. My vieme, že podstatné je rozprávať sa.

Š. Evin: Ja som myslel skôr na nepriamu aktivitu, teda, aby sa v takomto veľkom zbere diali veci, ktoré tí ostatní budú nielen obdivovať, ale ich prijmu aj iné zbory, možno v trochu modifikovanej podobe. Teda niečo podobné, ako sa dialo v 80-tych rokoch.

T. Máhrlik: Zapojil sa bratislavský zbor za posledných 18 rokov do nejakej väčšej evanjelizácie?

D. Pastirčák: Pravda bude asi taká, že ak sme sa aj do niečoho zapojili, tak to nebolo ťažiskové. Nezapájame sa, lebo necítíme potrebu. Spôsob misie v Bratislave je postavený na prirodzenom vplyve ľudí na okolitú spoločnosť. Model, ktorý predkladáme, je model, ktorý žijeme. Teda kresťania žijúci vo svojej spiritualite, kultúrnej otvorení, ktorí sa snažia vnášať hodnoty kresťanstva do okolitej spoločnosti, čoho výsledkom pre nás je, že nepotrebujeme robiť zvláštne evanjelizácie, ale ľudia majú otvorené dvere a prichádzajú. A my naozaj máme problém s tým, ako prichádzajúcich integrovať.

J. Bán: Ani ja si nepamätám, že by sme sa do nejakej väčšej evanjelizácie zapojili. Mám však pred sebou štatistiku členov Cirkvi bratskej v jednotlivých zboroch. Napriek tomu, že sme

sa nezapájali do veľkých evanjelizácií, členská základňa v Bratislave narástla za posledných desať rokov o 80 členov. Aj keď si nemyslím, že počet členov je najlepším ukazovateľom efektívnosti evanjelizácie, predsa len niečo naznačuje. A za zmienku snáď stojí aj to, že naším súčasným problémom je fakt, že modlitebňa, ale aj celá budova na Cukrovej „praská vo švíkoch“ – a to nie iba v nedeľu – a my sa vážne zaoberáme otázkou, ako to riešiť. Je to ďaleko najviac v porovnaní so všetkými ostatnými zborami.

T. Máhrlik: Moja otázka nesmerovala k tomu, či robenie alebo nerobenie evanjelizácie je meradlom života zboru. Skôr som chcel nadviazať na Štefana Evina a otvoriť problém teologických odlišností. Vôňa, ktorá ide z bratislavského prostredia je odlišná. Nehovorím, či je dobrá, alebo zlá. Je odlišná. Spomínala sa tu Praha. Je tiež v pozícii hlavného mesta, ale tam sa nové zbory zakladajú.

Š. Evin: Aj mňa prekvapuje, že v tomto veľkom zbere neexistujú projekty, ktorých cieľom by bolo zakladať ďalšie spoločenstvá. A ďalšie: Ak východoslovenské zbory boli intenzívnejšie formované českobratiským vplyvom, čo sa prejavuje napríklad vo vzťahu k inštitútu členstva ako vyjadrenia znovuzrodenia a vzťahu k Večeri Pánovej, tak toto v Bratislave vnímam ako výrazne liberálnejšie ponímané. ➤

Samozrejme, Bratislavčania sú nafúkaní a myslia si, že sú pupok sveta a niekedy nám to dávajú aj v obchodných rokovaniach poriadne pocítiť, že my sme „z lazov“. Je to nefér, ale kto sa takto správa, zhadzuje sa sám, je to hriešny a chorý postoj. Musím ale povedať, že som sa s tým v cirkvi ešte osobne nestretol, uvidím, čo povie budúcnosť, som zvedavý. Problém regionálnej nadradenosti a podradenosti mi pripomína jeden príbeh o fialovom kocúrovi. Bol istý muž, čo tvrdil, že vie vyrobiť zlato. Dozvedeli sa to mestskí radní a keďže nutne potrebovali peniaze, tak ho oslovili. Povedal, že im recept prezradí, ale iba za peniaze a povie to len jednému z nich. Vybrali teda jedného spomedzi seba,

aby ho to naučil. Výrobca zlata mu recept prezradil, ale zároveň dotýčným upozornil, že pri výrobe zlata nesmie myslieť na fialového kocúra, inak sa zlato nevyrobí. Dostal zaplatené a odišiel. Samozrejme, že ten chudák nemohol na fialového kocúra od tej chvíle nemyslieť. Žiadne zlato nevyrobil a nikto nenadával na podvodníka, ale naňho – lebo nie je schopný prestať myslieť na fialového kocúra. A podvodník sa smial. Tento príbeh mi napadol, keď sa pýtaš na to, či pocítujem v cirkvi napätie medzi Bratislavou a zvyškom Slovenska. V cirkvi nie. Paradoxne na to však odvtedy, ako som to čítal v Dialógu, myslím. A ktovie, či aj po tvojej otázke nezačnem na túto vec jednoducho striehnuť... ■

Foto: JOZEF NEŠPOR:
Zlata Marián Chládecký
a Peter Nešpor v rozhovore
po bohoslužbách v nedeľu
2. 11. 2008 v Žiline

D. Pastirčák: Znovuzrodenie zdôrazňujeme, ale nechápeme ho ako jednorazový akt, ale duchovný život človeka vnímame ako niečo, čo musí byť vedomé, vnútorné, niečo, čo musí byť procesom, ktorý má nejaký zlom, ale pokračuje. Čiže znovuzrodenie ako proces. Snažíme sa ľudí viesť k takej hlbinej spiritualite. Čo sa týka Večere Pánovej. My sme kedysi mali Večeru Pánovu oddelenú od bohoslužieb. Teraz je Večera Pánova súčasťou bohoslužieb. Ľudí prizývame k vyznaniu hriechov a viery s tým, že každý sám musí posúdiť svoju vieru, pretože tým aktom vlastne človek vyznáva, že patrí Kristovi. A tí, ktorí nemajú jasný vzťah ku Kristovi, tak Večeru Pánovu neprijímajú...

Š. Evin: Ale zrejme prídu aj takí ľudia, ktorí tento vzťah nemajú jasný a prijímajú. Nechcem tomu dávať ani znamienko plus, ani mínus, len to považujem za liberálny prístup.

Vráťme sa k tej vôni zboru, ktorú spomenul Tibor Máhrlik. Charakterizuje Bratislavu ako zbor, kde sa dejú rôzne aktivity, prichádzajú noví ľudia, ale nevznikajú nové zbory.

Ale, sú ešte nejaké iné odlišnosti v duchovnej, teologickej rovine?

T. Máhrlik: Mám pred sebou ASAP, z ktorého sa dozvedám, že členské zhromaždenie bolo v tom roku takmer neuznášaniaschopné pre malú účasť členov. To naznačuje, akoby pred takými desiatimi rokmi bol v zbore akýsi „antičlenský“ prístup. Ak zároveň je na bohoslužbách plno ľudí, tak riziko „zludovania“ cirkvi je reálne. Vnímam pozitívne, že sa situácia v niečom mení. Ak sa teraz rozprávame o odlišnom charaktere zboru, snažíme sa byť korektní a vnímať to, o čom hovoríme, do akej časovej roviny hľadíme. Ak jeden hovorí o situácii spreď desiatich rokov, ale odpovedá sa dnešným stavom, tak každý hovoríme o inom.

No ale potom staré argumenty netreba vyťahovať, ak sú už neplatné.

Š. Evin: Ak o tom hovoríme dnes, tak to dokazuje len to, že niektoré vône trvajú dlhšie ako reklama v televízii.

Môže to znamenať aj to, že veľa o sebe nevieme...

Š. Evin: Pripúšťam. Žiaľ tieto vnemy v ľuďoch, ktorí toto prostredie zažili ako študenti, pretrvávajú. No poviem aj iný príklad. Nie taký starý. Misionári, ktorí pracovali v Trnave, oslovili náš zbor (Levice), aby si vzal pod kuratelú vznikajúce spoločenstvo v Trnave. Sme dvakrát tak ďaleko ako Bratislava. Ale oni nevideli v Bratislave teologickú oporu, aby to bola vhodná matka pre ich spoločenstvo. Ešte sme sa ani dobre nerozbehli s Trnavou, prišli z Jura pri Bratislave, čo je takmer bratislavská okrajová časť, aby sme sa stali zborom, ktorý ich bude zastrešovať. Bolo nám jasné, že sa to nedá prakticky zvládnuť, hovorili sme s nimi, že musia prekonať existujúce averzie voči Bratislave a aby sa pokúsili spolu žiť s bratislavským zborom. Vidím, že sa to darí a to je dobre. Zrejme aj tieto napätia sú už minulosťou a otázniky strácajú opodstatnenie.

D. Pastirčák: Najskôr k členstvu. Ja som mal postoj, že nie je dôležitý členstvo, a do istej miery si stále myslím, že kresťana nerobí kresťanom to, či je registrovaným členom, alebo nie. Prijali sme argumentáciu v prospech členstva a riešili sme to. Pokiaľ ide o amerických misionárov v Trnave – tí sú známi teologickým postojom, s ktorým by aj česká časť našej cirkvi mala problémy, pretože predstavujú striktné kalvínsku tradíciu, takže je pre nás aj istou poctou, že u nás tento postoj nepredkladali. Posledné – Jur pri Bratislave. Ľudia z Jura nikdy do Bratislavského zboru nechodili. Odvtedy, ako prišli za nami (ja neviem o žiadnych averziách), sme vytvorili hlboké priateľstvo, najskôr sme sa snažili pomôcť im radšej sa integrovať späť do luteránskeho zboru, pretože v ich postojoch bolo tiež veľa problematického, čo sa postupne prekonáva a ja mám pocit, že tu vzniká hlboký vzťah.

J. Bán: Ja by som bol naozaj nerád, keby sme sa ustavične vracali do desať rokov starých pocitov a zážitkov. Hovorme radšej o súčasnosti, o problémoch, ktoré vidíme dnes.

A keďže aj v ďalšej časti besedy jej účastníci zostali len v rovine konkrétnych príkladov z minulosti a nejasne naznačovaných problémov v súčasnosti, nebudeme vás, vážení čitatelia, ďalším priebehom besedy

obťažovať. Napokon to vyzzerá, že sme na stránky Dialógu vytiahli vymyslený problém. Ale ja som nechodil po zboroch pred desiatimi rokmi, ale tento rok. Aj keď po dnešnej besede pripúšťam, že to môžu doznievať spomienky na staré nezrovnalosti. Podnety na toto stretnutie nevyšli len z redakcie. Ale ak je to tak, ako to vyznieva z besedy, že ide o staré boľáčky, ktoré sa už takmer dedia, tak sa musia zamyslieť v ostatných zboroch, či si ich treba pestovať a udržiavať v nich oheň, Ja si, napríklad, nemyslím, že by sa záujem o človeka výrazne v Bratislave zmenil k lepšiemu. Určité zoskupenie akejsi dedičnej skupiny je rovnako neprístupné a uzavreté nielen pre prichádzajúcich zvonka, ale aj pre širší okruh návštevníkov zboru z Bratislavy. Čím nenapadám priateľstvá a príbuzenské vzťahy. A ak nie sú iné rozpory medzi Bratislavou a ostatnými zbormi, prečo potom do Rady CB (s výnimkou funkcie plateného tajomníka) na konferencii, ktorá nebola pred desiatimi rokmi, ale tohto roku na jar, nezvolili delegáti nikoho z bratislavského zboru, ktorý je jedným z najväčších na Slovensku? Nevieťm túto otázku odpovedať. A tak namiesto komentára jeden starý vtíp, ešte z čias socializmu:

Príde pán k doktorovi a hovorí: „Pán doktor, niekde medzi ušami a očami mám dačo poškodené“.

Lekár ho prezrie, a hovorí: „Nič tam nemáte!“

Pán odpovie: „Ako je teda možné, že očami vidím iné, ako ušami počujem, že mám vidieť?“

Mám pocit, že najzmysluplnejšie, čo na tejto besede zaznelo, povedal na jej konci Janko Bán.

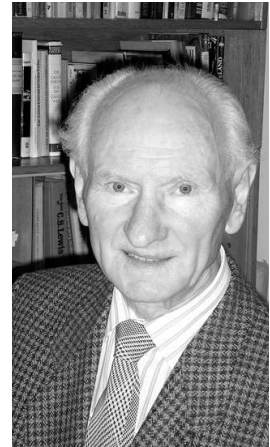
J. Bán: Hovorím predovšetkým za seba, ale vari aj za súčasné bratislavské staršovstvo. Máme vás radi. Vážime si všetky ostatné zbory na Slovensku. Ak sme niekedy urobili kroky, ktoré vyvolali dojem v niekom z vás, že sme nadradení, alebo lepší, tak je nám to veľmi ľúto... a prepáčte nám to. Dúfam, že do budúcnosti sa budeme snažiť viesť takú komunikáciu, aby sme nachádzali cesty k sebe, aby sme spolu lepšie vychádzali, aby sme si viacej rozumeli. A dúfam, že nás v tom podporíte. □

NOVÉ POŽEHNANIE

(Ag. 1, 12–15)

ĽUDOVÍT FAZEKAŠ

Asi 10 rokov Izraelci žijú v závoze. Z Babylona prišli do Jeruzalema stavať Hospodinov chrám, ale to bolo znemožnené, tak si začali obkladať svoje domy. Ich úspory sa však vykotúlali z deravého mešca. Boh im posielal proroka, ktorý ich upomína na to, že to nejde a ani nepôjde, lebo „nepárne číslo nemožno dať do páru.“ Chýba Božia prítomnosť, od ktorej všetko závisí. A tu Izraelci robia otočku, tu sa situácia mení – u nich aj u Boha.

Ľudia majú dobré uši (v. 12)

Situácia bola vážna, až kritická. 10 rokov je 10 rokov! A peniaze sa stále kotúľajú von! Bolo tu však jedno šťastie: Ľudia „poslúchli hlas Hospodina a slová proroka Haggea“. Nový úsek života sa začína všade tam, kde si ľudia otvorili uši. Nič sa nemôže diať tam, kde to ide jedným uchom dnu a druhým von. Po sudcovskom období porážok prišiel zvrat tým, že Samuel povedal: „Tvoj služobník poslúcha“ (1Sm 3,10). Pritom to trvalo len 24 dní (Pr. 1,1 a 1,15)! U niekoho to trvá v lepšom prípade aj 24 rokov a v horšom obrat nenastane vôbec. Pritom Židia poslúchli Hospodina tak, že poslúchli na hlas proroka Aggea. Uznali, že ho poslal Boh, ktorého sa začali báť (v.12). Bázeň Božia je počiatkom múdrosti!

To je šťastie aj pre nás, ak máme uši, ktoré vedia počúvať. Spomeňme si na múdry výrok Fr. W. Foerstera, že niektorí ľudia majú uši len na to, aby im držali klobúk alebo okuliare. To nie je len prípad svetských ľudí. S tým mali do činenia už starozmluvní proroci. „Nenaklonili svoje ucho, lebo je neobrezané, nemôžu vnímať“, majú uši, ale nečujú“ (Jr 6,10; 7,24; Ez 12,2). Pán Ježiš mal práve medzi zbožnými ľuďmi takých, ktorých znova a znova musel napomínať: „Kto má uši na počúvanie, nech počuje“ (Mt 11,15; 13,9.43), pretože „mali uši a nepočuli“ (Mt 13,15; Jer 5,21). Bojme sa Boha, lebo spiaci ľud aj v Starej aj v Novej zmluve stihla pohroma!

Boh má súcitné srdce (13-15)

Keď ľudia reagovali na Božiu výzvu, Boh reagoval na ich pokánie. Ústami Aggea im hovorí: „Ja som s vami!“ (v. 13). Naše deti potrebujú mať toto vedomie, že ich mama alebo otec je s nimi. Deti v detských domovoch to preto majú ťažké, lebo majú tam možno kde spať, čo jesť a obliecť si, ale ne-

majú tam rodiča, ktorý by sa im venoval, pochválil a po-karhal. Byť sám – to je to najhoršie pre človeka. Dokonca J. P. Smyth povedal, že aj peklo je „človek sám v nekonečných priestoroch“. Ku kajúcim sa Židom sa Boh priznáva. Národy okolo nich sú proti nim, ale on je s nimi, a to rozhoduje! Proti Jozefovi boli jeho bratia, madiánski kupci, jeho otrocký pán, ale „Hospodin bol s Jozefom, takže sa mu všetko darilo“ (1M 39,2). Pritom poslušnosť tu znamenala to, že Židia začali pokračovať v stavbe, „takže sa dali do práce na dome Hospodina zástupov“ (v.14). Oni sa sklonili pred Bohom a on sa sklonil k nim, lebo budovaním kamenného chrámu budovali Bohu aj chrám v srdciach. To im zaručilo bezpečnosť. Veď „jeden človek s Bohom je vždy v prevahe“ (John Wycliff). Spomínam si, ako som pred rokmi prišiel do New Yorku. Na letisku tisíce ľudí a nikto ma nepoznal. Cítil som sa stratený. A zrazu z tej masy počujem hlas: „Fazekáš“! To bol príbuzný, ktorý ma tam čakal. To bola radosť! Tak je to aj v našom živote. Ak stojíme v Božej službe, nemusíme sa báť, lebo Boh sa stará o svoje deti. Ak poslúchame, on nás zahrnie darmi a požehnaním!

Párne číslo

Pokusme sa prerobiť spomínanú českú pesničku o kanárikoch: „Já mám deset kanárů, ti mi půjdou do páru, hned a hned a hned“. Hlavné je mať párne číslo, páry z neho urobíme! Keď nie dnes, tak zajtra, či pozajtra! Nebojme sa poslúchať Boha a žiť nie z toho, čo vidíme, ale čo sme od Pána počuli: „Ja som s vami po všetky dni“! Možno budeme ubolení, slabí a chudobní ale – „jeden človek s Bohom je vždycky v prevahe“! Verme, čo počujeme! „Ja som s vami“ – to nepovedal človek, ale náš Otec a vyplatí sa držať ho za slovo! ■

dialóg náš host' – váš zbor

Foto: S. POLOHA, Modlitebňa v Banskej Bystrici

ZBOR BANSKÁ BYSTRICA

Pripravil: BOHUSLAV PIATKO

Ospevovali ju básnici, ľudová tvorba jej krásu zhrnula do jediného úslovja: „Za živa v Bystrici, po smrti v nebi“. No prišli komunisti, postavili cementáreň, tá zničila prachom mesto, básnici zmĺkli a úslovie sa stalo spomienkou. Potom prišli kapitalisti, zničili cementáreň, prach sa stratil a Banskú Bystricu znovu začali ospevovať básnici. Napríklad aj český pesničkár Honza Nedvěd:

Znám milostné dotýkaní,
Domů a hor a tichých strání,
Viděl jsem je náhle jednou večer
před sebou stát.

V kruhu se kolem města hora svírá,
jak kolem lidí smutná naděje a víra,
zahlídl jsem jednou víru z mraků
v paprscích plát.

Nad Banskou Bystricí je noc,
A lidem, co pospíchají spát,
Vůní stromů voní dech.
Jak miloval Pán Bůh tenhle kraj,
Když takovou krásu mohl mu dát,
Obklopit horou pláč i zpěv.

A v roku 1989 sa stanica levického zboru Cirkvi bratskej zmenila na samostatný zbor.

Foto: B. PIATKO, Veriaci v Žiari nad Hronom

Stručné dejiny zboru

Už v 40-tych rokoch sa skupinka znovuzrodených študentov stretávala v rámci spolku Modrého kríža. Keď štát v 50-tych rokoch zrušil tento spolok, veriaci sa ďalej stretávali po domoch. V roku 1968 vzniklo aliančné zhromaždenie, ktoré tvorili 3 spoločnosti – BJB, Jednota českobratská (neskôr CB) a Kresťanské zbory. Schádzali sa v priestoroch adventistického zboru na Dolnej ulici.

Roku 1984 si veriaci z CB začali rekonštruovať starú vilu na Hurbanovej 2, z ktorej je dnešná modlitebňa. V apríli 1989 bol ustanovený samostatný zbor CB.

V zbere dlho pôsobil brat kazateľ Mikuláš Kušnierik. Najskôr ako laický kazateľ, pracujúci popri zamestnaní v Pozemných stavbách, neskôr, už ako dôchodca, bol ordinovaný za kazateľa. Pri ustanovení zboru mal 68 rokov. Brat Kušnierik bol misijne orientovaný na osobné kontakty s nekresťanskými rodinami.

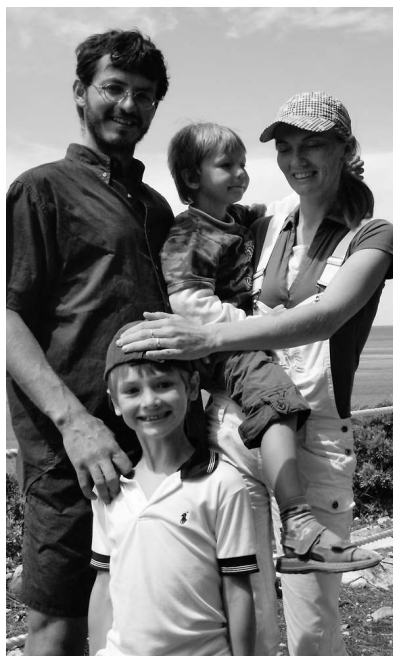
Po bratovi Kušnierikovi bol v zbere kazateľom 7 rokov brat Peter Prištiak a pomocným kazateľom brat Jozef Kušnierik. Od roku 2001 je tu kazateľom Slavo Poloha.

K zboru pôvodne patrili tri stanice – Kalinovo, Dolný Kubín a Žiar nad Hronom. Z Kalinova sa v roku 2001 stal samostatný zbor a v roku 2004 bola stanica Dolný Kubín prevedená pod Zbor CB v Žiline. Misijnú stanicu v Žiari založil Jožko Fábik, po ňom tam pôsobil Jaro Maďar. Od roku 2003 tam pracuje vikár Gabriel Gajdoš so svojou manželkou Ankou. □

*Foto: B. PIATKO:
Momentky z bohoslužieb
v Žiari nad Hronom*

SLAVOMÍR POLOHA

Narodil som sa 15. 10. 1973 v Prešove. Obaja moji rodičia boli úprimne veriaci a aktívni členovia zboru Cirkvi bratskej. Najmä ockov hlboký vzťah s Pánom Ježišom veľmi ovplyvnil môj život. Druhý človek, ktorý sa výrazne podpísal v mojom živote, bol Marián Lipovský. Po bakalárskom štúdiu na Filozofickej fakulte v Prešove som študoval na Tyndale Theological Seminary v Amsterdame. Po skončení som nastúpil v prešovskom zbore ako pomocný duchovný, potom som dva roky pôsobil ako asistent kazateľa v Leviciach a od roku 2001 ako kazateľ v Banskej Bystrici. Som šťastne ženatý, s manželkou Martinou máme dvoch synov, Natanaela a Timoteja.

Dom kdesi v horách, na samote, v pokojnom lone prírody. Miesto na tvorivú inšpiráciu i možnosť tichého rozjímania a relaxácie. Taká obyčajná, tichá ľudská túžba Slava Polohu, najmladšieho kazateľa – správcu zboru Cirkvi bratskej. Prezradil mi ju však až po našom rozhovore.

Banská Bystrica je prvé miesto, kam si nastúpil ako kazateľ a správca zboru. Aký si mal pocit, keď si sem išiel?

Keď sa na to pozerám dnes, tak som bol naivný, nadšený, bez skúseností, plný očakávaní, ktoré boli dosť nereálne, ale – neľutujem.

Niekedy ideály narazia na skalu a rozbijú sa...

Keď sa hlbšie zahľadím do seba, moje očakávania nie sú pochované, ani rozbité. Kdesi sú. Stále čakám, že Pán Boh môže začať robiť niečo, čo som ešte nezažil, že sa budú meniť životy ľudí okolo mňa. Je to trochu iné očakávanie, ako bolo na začiatku, ale keby som nemal takúto nádej, tak neviem, či by som dokázal byť kazateľom.

Zatiaľ sa teda nenaplnili? Zatiaľ nie.

Nenaplnené očakávania môžu priniesť sklamanie alebo iniciovať hľadanie...

Sklamanie nie je také silné, aby ma obralo o energiu pokračovať v hľadaní. Kresťan musí mať nádej, ale neviem, či mám dosť viery, či sám dokážem byť tým Božím nástrojom, cez ktorý sa očakávania môžu naplniť. Nejde o nič konkrétne, čo by som mohol vymenovať. Je to pocit, že aj ja by som mohol žiť inak, aby Pán Boh mohol so mnou robiť iné.

Nenabral si si toho na začiatok svojho pôsobenia príliš veľa? Bez skúseností si začal

spravovať zbor, s ktorým, ako som sa dozvedel, nemal tvoj predchodca najlepšie skúsenosti a krátko na to ste začali rozbiehať cirkevnú školu? Nie si len unavený?

Keď som sem prišiel, tak ma jeden človek (nie člen zboru, ale videl doň) privítal slovami: *Vitajte na Titaniku*. Treba povedať, že taká bola povest' zboru. Niektorí z tých, čo vytvorili takúto tvár zboru odišli, jedni navždy, iní inde a situácia sa stabilizovala. Aj keď zbor čo do počtu členov nerastie, rastie v tom najpodstatnejšom – ľudia začínajú byť ochotní obetovať svoj čas pre zbor. Tí starší tak ako Simeon a Anna, modlitbami. A je úžasné mať okolo seba ľudí, ktorí sa modlia, lebo na nich sa môžem najviac spoľahnúť. ➤

Najväčšia túžba

Kázeň

V Žalme 63 Dávid vo svojej modlitbe vyjadruje, že jeho najväčšou túžbou je sám Boh. Uteká pred Saulom, schováva sa na púšti, ide mu o život a jeho najväčšou túžbou je Boh. V čase najväčšieho životného strádania, keď sa snaží zachrániť si život, Dávid hovorí: „*Tukom a olejom sa sýti moja duša, moje pery jasajú, moje ústa ťa chvália.*“

Bolo by normálne, keby sa Dávid sťažoval. No napriek ťažkým okolnostiam sa má veľmi dobre, lebo jeho najväčšia životná túžba je aspoň čiastočne naplnená. Zdá sa, že Dávid mal už v Starej zmluve s Bohom to, čo my dnes radi nazývame „osobný vzťah“, aj keď si nie som istý, či to tak ako Dávid aj prežívame.

Jeho túžbu po Bohu možno charakterizovať aj takto: Je väčšia ako túžba po pohodlí.

Slnko ešte len vychádza a Dávid už hľadá Boha. C. S. Lewis hovorí: „*V momente, keď ráno vstanete, všetky vaše prania a nádeje sa na vás vyrútia ako divé zvery. Preto našou prvou úlohou každé ráno je odsunúť to všetko späť a počúvať ten iný hlas, osvojiť si ten iný pohľad a dovoliť, aby ten iný, väčší, silnejší a tichší život prúdil do nás.*“ Na to nestačí 5 ani 15 minút. Nestačí si niečo prečítať a krátko sa pomodliť. Chce to viac času, teda vstať trochu skôr. Ak chceme prežívať s Bohom takú intimitu ako Dávid, musíme na to obetovať čas. Oplatí sa to?

Dávid svoj vzťah s Bohom opisuje podobne ako Šalamúnova milá vo Veľpiesni: „*K tebe sa duša privinula, tvoja pravica ma podopiera.*“

Dávid prežíva niečo podobné ako žena v náručí svojho milovaného a milujúceho muža. Kto by si kvôli takejto milostnej chvíľke neprival? Možno práve to je to, čo chýba nášmu kresťanstvu. Vytráca sa z neho cit. V Boha veríme, dokonca sme uverili v Pána Ježiša a máme Svätého Ducha, ale neviem, či naozaj ráno vo svojom stíšení aj cítime jeho lásku. Možno mu niečo pekné povieme, ale počujeme aj my jeho

krásne slová? A pritom – náš Boh je reálny a dokonca aj hovorí. Preto vás chcem povzbudiť k novému prístupu k vašim ranným stíšeniam.

A čo robí Dávid večer, keď je už v posteli? Zase rozmýšľa o Bohu. Niekedy tomu hovoríme, že zaspáva „v Božom náručí“, čo ale v tomto prípade asi neznamená, že zaspáva počas modlitby svojej manželky, či dokonca svojej vlastnej, ako to asi poznáte. Človek zvyčajne večer v posteli rozmýšľa o tom, čo mu prežitý deň dal. Ak chodím cez deň s Bohom, budem zaspávať pri myšlienke naňho. Ak zakončím deň niektorou modernou TV show, potom asi budem rozmýšľať o dvojjazyčných rečiach, ktoré som tam počul.

Znamená to, že ak chcem mať živý vzťah s Bohom, nemôžem si dlhšie pospať alebo pozerat' večer telku? To netvrdím, ale ak chcete mať lepší vzťah s Bohom ako doteraz, bude to znamenať tráviť s Bohom viac času, čo sa určite dotkne vášho pohodlia. Pohodlie má v dnešnej dobe veľmi vysokú prioritu. Je to jedno z najpreffkanejších a najúčinnejších diablových klamstiev. Musíme si dávať pozor, aby nás diabol kvôli hlúposti neokradol o to, čo je najdôležitejšie. Pohodlie a oddaná služba Kristovi nejdú dokopy. Nasledovanie Krista je vykreslené ako služba v armáde a v skutočnej armáde má pohodlie veľmi nízku prioritu. Možno to, že Dávid tak túžil po Bohu, veľmi súviselo práve s tým, že bol práve vo „vojne“. Životné ťažkosti človeku pripomínajú, že to sám nevládne, preto prirodzene ide k Bohu. Možno, keby sme nezabúdali, že aj my sme v duchovnom boji, naše predsavzatia ohľadne životnej a duchovnej disciplíny by nám nerobili také problémy. Keby sme si boli vedomí, že bez intenzívneho času s Bohom to nevládneme, tak by sme ho nezanedbávali. Nakoniec sám Dávid je nám v tom najlepšou výstrahou. S Batšebou zhrešil vtedy, keď do vojny poslal iných a on ostal doma. Nech je teda Boh našou najväčšou túžbou. □

Trochu sklamejší som z mladšej generácie, ktorá sa síce na chvíľu spojila, ale nie pre niečo, ale proti niekomu konkrétnemu. A keď sa tento problém vyriešil, ukázalo sa, že toto spojenectvo nemalo silné základy. Ale zase sa to zlepšuje.

Možno máte aj iné aktivity, ale rozbehli ste školu, ktorá možno pomaly prerastie sily zboru. Na stránkach Dialógu hovoríme dosť často o tom, čo ďalej. Aktivity v združeníach

a aktivity v zbere, ako sa na to pozeráš?

Viem, že sú aj kritické pohľady na túto činnosť, že nám odčerpávajú ľudí. Môže to byť pravda, ale možno nie celá. Poviem príklad. Števo Beňa je zamestnanec MPK (OZ Mládež pre Krista) a je skutočne dosť často mimo zboru. No na druhej strane, keby nerobil v MPK, tak by možno nebol ani v Bystrici, alebo by mal takú robotu, že by tu bol ešte menej. Je to naozaj vecou pohľadu na problém. Pre mňa je veľkou výsadou, že máme v zbere

človeka, vedúceho mládeže, ktorý je riaditeľom Campfestu. Ved' samotný Campfest je obrovská akcia (nie dokonalá), ktorá má veľký vplyv na mládež. Ale tak ako táto akcia nie je dokonalá, ani cirkev nie je dokonalá a je tu veľká možnosť navzájom sa ovplyvňovať, hľadať Kristove cesty a učiť sa viesť dialóg. A za to som vďačný. Dialóg mení pohľad na problémy, aj ja som na mnohé zmenil pohľad a aj vďaka tomu nemám problém viesť dialóg. □

O Narnii a reťazi

Text a foto: BOHUSLAV PIATKO.

Ako prípravu na návštevu zboru v Banskej Bystrici mi kazateľ Slavo Poloha poslal dve výročné správy, aby som trochu nahliadol do zákulisia života zboru. Besedu, na ktorej sa zúčastnili TERÉZIA VESELOVÁ, PAVOL VESEL, ĽUBOŠ VÍŤAZKA a MARTINA a SLAVO POLOHOVCI, uvediem dvoma citátmi z týchto správ:

(rok 2005)

Stará zmluva je zhrnutá do jedného Veľkého prikázania: Milovať svojho Boha a milovať človeka (Mt 22, 37–40). Nová zmluva je zhrnutá do Veľkého poverenia: evanjelizovať, budovať spoločenstvo a vychovávať učeníkov (Mt 28, 19–20).

(rok 2007)

V júni sa v našom zbere na nedeľných bohoslužbách konal anglický muzikál prvákov zo ZŠ Narnia, spojený so spoločným obedom na dvore. Tento spôsob neformálnej misie, pri ktorom ľudia, ktorí ináč do zboru nechodia, prekonalí bariéru čohosi neznámeho a pre nich možno aj nedôveryhodného, hodnotím veľmi dobre, radi by sme to zopakovali aj v tomto roku.

Za projektom základnej školy Narnia stoja predovšetkým manželia Polohovci. Na otázku: Čím žije v týchto dňoch manželka kazateľa a zbor v Banskej Bystrici zareagovala Martina ako spoluautorka projektu a riaditeľka ZŠ Narnia.

M. Polohová: Žijem školou a rodinou. Žijem aj radosťou, lebo sme založili zborový klub pre deti. Je to skautský krúžok, no čo je najdôležitejšie, je to prvý zrealizovaný projekt, ktorý prepája školu so zborom. Zapojilo sa doň 28 detí zo školy a deti zo zboru. Uvidíme, čo to prinesie. Ale veľmi sa tešíme.

Nedá sa teda inak, ako hovoriť o škole. Jej vznik vyvolal aj problémy. Zbor ich ustál, škola zostala. Zaujímalo ma, čo podnietilo mladý, neskúsený manželský kazateľský pár pustiť sa do takéhoto, na veľký zbor pomerne náročného a veľkého projektu.

S. Poloha: Prišli sme do malého

zboru a hľadali sme možnosti, ako mi-sijne pôsobiť. Ako nadviazať vzťahy s ľuďmi zo sveta. Najprv Matka začala chodiť do plaveckých jaslíčiek s našim malým synom. Zoznámila sa s viacerými mladými mamičkami, čo tam tiež chodili. Z toho vzniklo materské centrum, kde som učil angličtinu. Očakávanie nášho ďalšieho syna prerušilo túto prácu, no po jeho narodení sme hľadali niečo, čo by bolo dlhodobejšie...

M. Polohová: Robili sme aj nejaké krúžky, na ktoré chodilo veľa detí, ale akoby to bolo bez efektu. Veľmi sme túžili, aby sme pritiahovali ľudí do zboru, ale akoby nebol o to záujem. Akoby to nebolo to, čo naozaj ľudia chcú a potrebujú. A tak sme hľadali niečo, čo bude lákavé a zmysluplné. Prvým úspechom bolo materské centrum tu v priestoroch zboru. A tak sa postupne vynoril nápad – škola. Až sme sa toho zľakli, lebo sa nám to zdalo priveľké sústo. No dostalo sa nám povzbudenia z Bratislavy od Pavla Kailinga i z Bystrice od ľudí z katedry evanjelíkálnej teológie a mi-

sie. Aj v zbere sa našli ľudia, ktorí boli ochotní sa do toho s nami pustiť.

Napriek tomu prišlo do zboru napätie, ktoré prerástlo do určitej krízy...

T. Veselová: My sme predovšetkým boli veľmi vďační, že máme kazateľa. Lebo – boli sme dva roky bez kazateľa. Mladý kazateľ pritiahol aj mladé rodiny a začalo to tu ožívať. No treba povedať, že aktivity kazateľa a jeho manželky sa niekedy prijímali pomaly. Niektorí ich neprijali vôbec. No my sme si postupne uvedomili, aký osoh to môže priniesť. Dnes sme už za školu vďační, lebo aj z nej začínajú prichádzať deti, aj ich rodičia, takže Pán Boh to požehnáva a škola je požehnaním pre tento zbor.

(Nedávne rany, ktorými prešiel Banskobystrický zbor, sa ešte asi celkom nezahejili a moji spolubesedujúci sa o nich rozhovoriť, akoby sa chceli vypovedaním nahlas zbaviť chmáry.)

POHĽAD DO MINULOSTI

E. Vít'azka: Treba naozaj povedať, že sme neboli zbor s veľmi dobrou povest'ou. A boli sme si na príčine sami. A tak sme sa potešili, že sa našiel kazateľ, ktorý mal odvahu a prišiel k nám. Hovoríme tu síce o škole, ale treba povedať, že mladí manželka kazateľovci sa najskôr pustili do zboru. Snažili sa zaktivizovať predovšetkým mladé rodiny, čo nenašlo až takú odozvu. Tie dva roky bez kazateľa asi spôsobili, že ľudia boli apaticí a nedôverčiví. Možno aj preto prišla myšlienka školy a aj tá sa stretla s nevôľou niektorých. Treba povedať, že ani to neprospejea dobrému menu zboru, že ľudia nie sú ochotní hľadať pozitívne cesty, ale pri nezhodách volia odchod. Ja si myslím, že cesta, ktorou sme sa začali uberať, je dobrá, ale nie každá iniciatíva tu má na ružiach ustlané.

P. Vesel: Nuž, keď sme zabrdli do minulosti, tak z môjho pohľadu sme si pokazili reputáciu tým, že sme si kazateľa vyštvali.

To je vážne priznanie...

P. Vesel: Ako inak nazvať to, keď vám dakto povie, že by bolo lepšie, keby ste odišli? Takže, doslova sme ho vyštvali a potom už bolo naozaj ťažké sem niekoho pritiahnúť, lebo celá cirkev o tom vedela.

Keď sme sa už o tom rozhovorili, v čom to bolo, ste neznášaví, alebo čo..?

P. Vesel: Ja mám pocit, že do staršovstva sa dostali ľudia, ktorí neboli zrelí kresťania a začali presadzovať svetské spôsoby do riadenia zboru. Neústupčivo presadzovali svoje, lebo tak to fungovalo na ich pracoviskách, kde niečo znamenali. A tak sme boli radi, že sa napokon našiel kazateľ, mladý, energický, čo si nedá brnkáť po nose a čo sa vedel postaviť aj proti tomu nezdravému, čo sa tu udomácnilo. Nakoniec sa to upokojilo, zvládlo a zrazu prišiel nápad so školou. Priznám sa, aj ja som sa zo začiatku zľakol. Ani nie školy, ale toho, či to mladý kazateľ zvládne. Zatiaľ to ide, ale škola rastie, pribúda detí a povinností, a to sa musí už pomaly riešiť, lebo je v prvom rade kazateľom, až potom manažérom školy.

Takže, kríza v zbere, ktorá vyvrcholila odchodom kazateľa, dva roky bez kazateľa, príchod nového kazateľa a krátko na to rozruch okolo školy...**Dost' rušno.**

S. Poloha: Musím povedať, že nás tu krásne prijali. Tie napätia, pre ktoré odišiel predchádzajúci kazateľ, som ja nezažil. Asi dva roky bol pokoj. A potom to znovu začalo, znovu prišli rozpory, ako spomenuli ostatní... a tak trochu to pretrváva dodnes.

Prečo prestane pokoj fungovať?

T. Veselová: Neochota podriaďiť sa...

S. Poloha: Asi to a neschopnosť priznať si, že aj ja sa môžem myliť..

DNES A ZAJTRA

Nechajme minulosť minulosťou. Často sa pri svojich návštevách v zboroch stretávam s tým, že ľudom chýba vízia, akási stratégia cirkvi a zborov. Pociťujete to aj vy?

S. Poloha: Ak by to mala byť vízia, aby tu raz bol silný stabilný zbor, väčší čo do počtu, tak to je skôr možno tajná túžba. Moja predstava o zbere je taká, že kto sem príde, mal by nájsť to, čo hľadá a načerpať toho dostatok, aby keď odíde z takých alebo onakých príčin, mal silu ďalej dávať. Zbor by mal pôsobiť tak, aby aj ľudia, ktorých možno raz ako zbor aj stratíme, mali čo niešť ďalej.

E. Vít'azka: Robievali sme aj evanjelizácie v uliciach, ale veľký ohlas to nemalo a zboru to neprinieslo prakticky žiadny úžitok. Potom sme boli bez kazateľa a keď kazateľ prišiel, tak sme sa zamerali skôr na konsolidáciu zboru. Už sme hovorili, že pôsobenie dovnútra zboru sa nestretlo s veľkým ohlasom. Preto si myslím, že orientácia na školu je dobrá. Aj pokiaľ ide o evanjelizáciu, misijnú prácu. Do toho sa ľudia zo zboru celkom zapájajú. Mám pocit, že ľudia sú radi, že tu funguje niečo, čo má dobrú odozvu v meste a je to aj nádej pre budúcnosť.

M. Polohová: Myslím si, že sústreďenie sa na školu je určitou stratégiou. A každý deň sa modlíme, aby nás Pán Boh viedol a ukazoval nám cestu, ako ďalej. Napríklad ja sa chcem od budúceho roka vzdať vyučovania angličtiny a venovať sa výlučne výchove

a vyučovaniu náboženstva. Cítíme, že aj rodičia očakávajú predovšetkým výchovnú činnosť. Pokiaľ ide o Slava a jeho funkciu manažéra: Vieme, že on je v prvom rade kazateľom a že ho vo funkcii manažéra školy budeme musieť nahradiť. Už na tom pracujeme a sú už aj nejaké ponuky, ale správnej rade sa zdá, že ešte je priskoro na takúto radikálnu zmenu. Takže vízia v tomto smere je – čo najužšie prepojenie zboru a školy a odchod kazateľa z funkcie manažéra školy.

S. Poloha: Výhodou toho, že som manažér, je, že mám prirodzený vstup do školy. Rodičia detí vedia, že som kazateľ, ale nie je to pre nich čudné, že ma často vidia v škole. Skôr sú asi radi, že je tam aj chlap, aj keď teraz už máme aj učiteľa.

T. Veselová: Aj my starší sa zapájame do tohto diania. Aj my máme predstavu, aby bola čo najužšie prepojená škola so zborom. A pomáhame modlitbami.

E. Vít'azka: To, že sa kazateľ chce postupne oslobodiť od manažérskej funkcie v škole, je dobré. Predsa len je cítiť trochu absenciu praktickej kazateľskej činnosti. Chýbajú napríklad návštevy v rodinách. Takže, aj to je súčasťou akejsi vízie vývoja zborového života. Lebo možno prichádza čas, keď sa bude treba viac venovať ľudom v zbere. Tým, čo sú, ale aj tým, čo prichádzajú. Ja som rád, že situácia dozrieva týmto smerom a že kazateľ sa nebráni.

Vy tu máte ešte jednu výhodu, ktorá by mohla pomôcť vytvoriť širšie, aktívnejšie zázemie. Je to Katedra evanjelíkálnej teológie a misie. Objavia sa študenti v zbere? Pomáhajú vám?

S. Poloha: Nielen študenti z tejto katedry, ale vôbec vysokoškooláci sú pre nás prínosom. My napríklad máme asi len päť mládežníkov v zbere, ale na stretnutia mládeže chodí 20–30 ľudí.

E. Vít'azka: Dakedy, keď ešte na katedre učili výraznejšie naši kazatelia, tak študenti chodili do zboru aj preto, lebo museli. Keď tu mal prednášajúci biblickú hodinu, tak museli prísť aj študenti. To možno ani nebola najlepšia cesta. Teraz je to iné a študenti sem chodia úplne prirodzene. A to je trochu iná poloha. Nikto ich nenúti, ➤

a keď chodia, znamená to, že sa tu dobre cítia.

Toto je taká moja tradičná otázka pri návštevách zborov. Cítite, že ste súčasťou väčšieho celoslovenského cirkevného spoločenstva, alebo vám vyhovuje určitá autonómnosť a sebestačnosť zboru?

P. Vesel: Sebestační nie sme. A to nie je žiaden zbor. Voľakedy sme naozaj žili ako jedno spoločenstvo. Teraz to tak nefunguje. Ako keby si každý zbor hrabal na svojom piesočku. Voľakedy sme sa viac navštevovali, aj celé zbory vyrážali na návštevy. Nebol to žiaden problém. Dnes sme viac uzavretí do seba a mne to chýba. Mladí to nezažili, ale nám, čo sme to zažili, to chýba.

T. Veselová: Celkom určite to chýba. Boli sme ako jedna rodina, a to aj s českými zbornami. Viac sme sa navštevovali, keď sme boli len levickou stanicou. Viac sme si pomáhali, aj prakticky, pri stavbách modlitební, aj duchovne. Návštevy vždy prinášali oživenie a povzbudenie.

E. Vít'azka: Aj ja si pamätám časy budovania zborov a časy návštev. Vytvárali sa mnohé vzťahy, kontakty z rôznych prostredí s rôznymi skúsenosťami. Teraz je každý zbor viac-menej samostatnou jednotkou. Rada je orgán, ktorý do zborov vstupuje len pri riešení vážnejších problémov. Medzizborové vzťahy sú prakticky na nule. Preto sa mi páči aj Dialóg.

Konečne sa dozvieme dačo aj o iných. Isteže, priniesla to iná doba. Otázka je, či nás to má uspokojiť, že všetko zvažujeme na inú dobu.

T. Veselová: Dnes je to tak, že príde do zboru nejaká rodina zvonka a nemá ju kto pozvať na obed. Podáme si ruky a to je všetko. Nemôžeme teda žiadať od zborov, aby sa navštevovali, keď sa nevieme postarať o občasných hosťoch.

P. Vesel: Chceli by sme, aby zbory rástli, aby ľudia pribúdali. Ale otázka je iná: Sme ich schopní a ochotní prijať a viesť ich v spoločenstve? Toto sa vytratilo. Všímať si ľudí.

M. Polohová: Otázka je, či to ľudia chcú. Nikto nemá na nič čas. Nám sa napríklad nedarí ani vytvoriť skupinku. Z mladých ľudí sa takmer nikto nechce zúčastňovať a pritom to nie sú ľudia, ktorí nechcú žiť s Pánom Bohom. Boli

výčitky aj voči mne, že by som sa mala viac venovať návštevám. Ale keby ste niekedy počuli Slavove telefonáty, ako sa ponúka a bez odozvy. Je to strašne nepríjemné. On to nepovie, tak to poviem ja. On sa núka a stáva sa, že ľudia nemajú čas. Na jednej strane sa volá po návštevách a povedzme, že nás za to kritizujú, že nechodíme a na druhej strane, keď príde k realizácii, ľudia nemajú čas. Je to veľmi zložité a hľadáme nejaké cesty bližšej, osobnejšej komunikácie. No nedá sa. Akoby doba odniesla ľuďom čas.

P. Vesel: Viete, vždy sa dá vyhovoriť. Je to pohodlnejšie. Na dobu sa dá zvoliť všetko, ale za tým je predovšetkým naša pohodlnosť.

PROTI PRÚDU

Len či sme potom to, čo ako cirkev s prebudeneckou tradíciou chceme byť? Či nie je väčšia história ako súčasnosť?

M. Polohová: Myslím si, že „doba“ je veľmi nebezpečný trend. Vyhovárať sa na ňu. Ja sa na to pozerám ako matka detí. Internet je samozrejmosťou, tak ho dajme k dispozícii deťom v plnom rozsahu, nekontrolovateľne, lebo to doba vyžaduje. Ale v plnom rozsahu je internet škodlivý, napríklad so všetkými svojimi násilnými a erotickými stránkami. S tým musí cirkev dačo robiť. Aj za cenu toho, že sa postaví proti prúdu. A opäť sa vrátim ku škole a nášmu pôsobeniu v nej. Ak má mať zmysel, tak musíme ísť proti všeobecnému prúdu. Veď deti ešte nemajú vytvorené hranice napríklad dobra a zla a my im dovoľujeme ísť za tieto hranice bez toho, aby ich poznali.

S. Poloha: Ubúda opatrnosť a výchova.

M. Polohová: A tu je náš dlh aj voči deťom. Aj my sme sa prispôbili „dnešnej dobe“. Šíri sa mysticismus, čarodějníctvo v každej podobe, ako náhrada za vieru v Boha. V televízii, na internete, v knihách. Ak dieťa nečíta nejakú knihu (Harryho Pottera), tak je vo svete takmer stratené. Ja ich nechcem zakazovať. Nech čítajú, ale budem pri tom so svojím dieťaťom a budem vysvetľovať, zvažovať každú myšlienku tam vyslovenú, aby si moje dieťa vedelo vytvoriť názor.

S. Poloha: Je zaujímavé, že niektorí neveriaci rodičia sú v tomto ďalej ako

my. Chcú pre svoje deti kresťanskú výchovu, lebo sa boja o svoje deti.

Demokracia, ktorou sa tiež oháňame, je chaos bez pravidiel. Je nebezpečenstvo nielen pre cirkev, ale aj pre svet.

S. Poloha: Otázka je, či sa dokážeme v demokratickej Cirkvi bratskej na dobrých pravidlách dohodnúť. Obávam sa, že tak ako demokracia prináša ne-dobré veci do spoločnosti, prináša ich aj do cirkvi. Mám pocit, že nezvládame ťažké výzvy dnešnej doby.

M. Polohová: Poviem jeden príklad, ale platí to všeobecne ako ukážka toho, ako sme podľašli dobe. Poznám staršieho hlboko veriaceho človeka, ktorý denne sleduje telenovely. Až som šokovaná z toho, ako im podľahol, ak fandí smilníkom, zlodejom manželiek, podvodníkom. A to sú ľudia, ktorí mali veľmi jasné hranice a dnes konzumujú niečo takéto a nepoburujú ich to.

A na druhej strane, už to bolo povedané, mnohí ľudia zo sveta si toto nebezpečenstvo, ktorému mnohí z kresťanov podľašli, uvedomujú a vyhľadávajú kresťanské spoločenstvá a kresťanskú výchovu detí. Dakedy mám pocit, že sú pred nami a chcú sa vzoprieť tomu, čo priniesla doba. A je našou povinnosťou vzoprieť sa s nimi. Len to by sme nesmeli podľahnúť sami.

E. Vít'azka: Stávajú sa z nás nedeľní kresťania. V nedeľu prídeme do modlitebne, aj sa o všeličom porozprávame, ale najradšej nie o niečom zásadnom a vážnom, len tak spoločensky a tvárim sa, že sme spokojní. Ale keby prišlo k dačomu vážnejšiemu, neviem čo by bolo. Do súkromia si nedá siahnuť nikto. Preto sú problémy, preto je aj u nás rozvodovosť a podobne.

S. Poloha: Ja som skôr optimisticky naladený a snažím sa vidieť aj to dobré. Lebo aj poukazovanie iba na negatíva môže byť klamlivé. Ja si myslím, že až tak nepodliehame. Na to, aký sme malý zbor, sa tu deje veľa dobrých vecí. Spomeniem len jeden príklad. Máme tu jeden deň v týždni modlitebnú reťaz a nie je veľký problém obsadiť aspoň dvadsať hodín z toho dňa, keď sa vždy niekto iný modlí. A to je nádej i povzbudenie, že nehyjnieme. □

JÁN HOLLÝ

28. 1. 1929–10. 1. 2008

Tichý a láskavý voči ľuďom, dôverujúci svojmu Bohu ako dieťa. Možno práve preto ovplyvnil životy mnohých ľudí v Podjavorinskom kraji. Brat Ján Hollý sa narodil 28. 1. 1929 neďaleko Starej Turej na lubinských kopaniciach zvaných u Valenčíkov v roľníckej rodine Michala a Evy Hollých. Už ako dospievajúci chlapec začal hľadať odpovede na otázky o zmysle života. Krátko po vojne sa zúčastnil na evanjelizácii škótskeho misionára Jamesa Stewarta. Tu prijal spasenie v Pánu Ježišovi a do jeho rúk zveril svoju budúcnosť. Nechal sa ním formovať, aj keď to nebolo vždy ľahké a jednoduché. Duchovný domov našiel najprv v spoločenstve Modrého kríža v Starej Turej a po jeho zrušení v Jednote českobratskej.

Vyštuďoval učiteľskú akadémiu v Bratislave. Po jej absolvovaní pôsobil ako učiteľ na osemročných stredných školách v Novej Bystrici a v Beluši. Počas vojenskej služby vystúpil z komunistickej mládežníckej organizácie, pretože nesúhlasil so sľubom, ktorý sa od člena požadoval, totiž, že jeho najvyšším záujmom bude záujem ľudovodemokratického štátu. Dôsledkom bolo prepustenie zo školských služieb. Vrátil sa do Starej Turej a zamestnal sa ako bagrista. Neskôr bol ekonómom v JRD v Lubine, kde pracoval až do odchodu do dôchodku.

Vo svojom voľnom čase sa venoval vedeniu mládeže – vyučoval ju Božím pravdám, za čo bol v roku 1959 obžalovaný a vo vykonávanom procese spolu s bratmi Luptákom, Matejom a Rosom odsúdený na jeden a pol roka „za podvracanie republiky“. V odôvodnení rozsudku predsedníčka senátu Dr. Zdenka Colotková takto opísala, ako sa podvracia republika: „*Trestná činnosť obžalovaného Hollého bola čo do rozsahu užšia, ale o to intenzívnejšia. Obžalovaný Hollý je najmladší spomedzi obžalovaných, preto mal možnosť vyrásť v osobu úplne oddanú tomuto zriadeniu. Ale stal sa, práve naopak, osobou fanaticky nábožensky založenou, ktorá všetky*

svoje schopnosti využívala, či už priamo alebo nepriamo, na ovplyvňovanie občanov v tom zmysle, aby si neosvojili marxistickú ideológiu, pričom najväčšmi v tomto smere vplýval na mládež. Organizoval a viedol na Starej Turej, poľažne na kopaniciach v Lubine, krúžky, do ktorých dochádzala mládež predškolského, školského a stredoškolského veku. Na týchto krúžkoch obžalovaný viedol mládež k odporu proti všetkému pokrokovému, k úplnému osvojeniu si idealistickej ideológie, k odporu voči ideológii vedeckého komunizmu, ako aj k tomu, aby sa aktívne nezúčastňovali na práci mládežníckych organizácií. Dôsledok tejto výchovy sa jasne prejavil na príslušníkoch jeho krúžku, ktorí na dohovárание riaditeľa strednej školy vyhlásili, že radšej nebudú chodiť do školy, ako by prestali navštevovať krúžky. Odchovancami obžalovaného boli aj košickými súdom odsúdení Rataj a Roháček, ktorí sa správali podľa poučení, ktoré návštevou krúžku Hollého získali. Taktiež obžalovaný vykonával kazateľskú službu na Starej Turej, Moravskom Lieskovom, v Bošáci, Zem. Podhradí, Zlatovciach, k čomu nemal štátny súhlas, pričom účastníkov týchto kázní pod náboženským rúškom viedol k odporu voči marx-leninskej ideológii a v konečnom dôsledku voči terajšiemu zriadeniu“.

Po návrate z väzenia v r. 1960 sa Ján Hollý oženil s Ľudmilou Machalovou. Mali štyroch synov: Daniela, Petra, Ivana a Martina. Pomáhal a staral sa nielen o svojich najbližších. Viackrát bol zvolený za člena staršovstva zboru a všestranne sa podieľal na budovaní miestnej cirkvi. V roku 1987 manželka náhle zomrela. Najmladší syn mal štrnásť rokov.

Po štyroch rokoch vdovstva uzatvoril nové manželstvo s Vlastou Hučkovou. Záver jeho života poznačili ťažké nemoci. Manželka spolu s deťmi ho s láskou doopatrovali. Zomrel 10. 1. 2008 v Starej Turej. ▣

MÔJ ŽIVOT S JANKOM

Za Janka Hollého som sa vydala v čase, keď bol už takmer štyri roky vdovcom. Brata Janka i jeho manželku Milku som poznala zo zboru v Starej Turej. Obidvaja boli vernými služobníkmi zboru. Keď ovdovel, statočne prijal tento údel z ruky milujúceho nebeského Otca. Manželka zomrela náhle, šesť dní po nástupe do dôchodku.

O pokornom prijatí jej povolania do večného domova som sa dozvedela od lekárky záchrannej služby, ktorá konštatovala už iba jej smrť. Janko si kľakol k lôžku manželky a ďakoval za jej život slovami Jóba: „*Hospodin dal, Hospodin vzal. Nech je požehnané meno Hospodinovo*“. Bolo to 6. apríla 1987. Na začiatku mesiaca

sme sa v zbere dohodli, že celý mesiac sa budeme modliť za evanjelizáciu. Jej pohreb bola veľká evanjelizačná slávnosť. Sestra Milka bola zamestnaná ako zubná laborantka, takže na pohrebe boli zamestnanci takmer z celej polikliniky. Zvlášť dojímavé bolo, keď na výzvu kazateľa Milana Jurču Janko vydal svedectvo a modlil sa pred celým smútným zhromaždením.

Statočne sa snažil niesť údel vdovca a viesť domácnosť spolu s tromi ➤

Po zániku Modrého kríža, asi v r. 1952, vzniklo na Starej Turej malé zhromaždenie Jednoty českobratskej. Vtedy to bola stanica bratislavského zboru a pravidelne každý štvrtok nás navštevoval br. Gustáv Sadloň, kazateľ z Bratislavy. Vedúcim stanice bol br. František Mareš. Ten sa ujal nás, „mládežníkov“ (vo veku 10–14 rokov). V tom čase začal chodiť do nášho zhromaždenia aj Janko Hollý, bývalý učiteľ, potom pracovník v tehelni, napokon účtovník v JRD v Lubine. Vo svojom zamestnaní bol známy svojou precíznou a zodpovednou prácou. Všetko, čo robil, musel vždy robiť naplno.

Nevníмали sme vtedy jeho životný príbeh, iba to, že je to tichý, príjemný človek – kresťan. Pamätám sa, ako nám raz hovoril, že sa ako študent učiteľského ústavu obrátil pri čítaní Zjavenia sv. Jána. Na pôjde našiel pri upratovaní knižočku Zjavenia a začítal sa. To ho natoľko upútalo, že zabudol na čas a prežil zásadnú zmenu vo svojom živote. A že by sa obrátil znovu, keby to zase čítal a nebol by ešte kresťanom. Postupne prevzal zodpovednosť za nás „mládežníkov“ on. Stretávali sme sa v modlitebni, alebo na rôznych miestach vonku v prírode, ale najradšej v jeho rodičovskom dome na lubinských kopaniciach U Valenčkov. Každú nedeľu sme po obede išli k Hollým a odtiaľ večer do zhromaždenia.

Keď sa v nedeľu po obede doma našej „mládežníčky“ Marty Šidlovej spýtali, kam sa zberá, odpoveď vždy znela: „No predsa k Hollým.“

Viedol nás k tomu, aby sme sa pripravovali na naše stretnutia aj my sami. Keď sme napríklad preberali Jánovo evanjelium, mali sme úvod postupne každý z nás. A on potom dopĺňal to, na čo sme my neprišli. Keď ho niekto požiadal o radu, zamyslel sa, neponáhľal sa hneď čosi povedať, ale svojou odpoveďou nás učil rozmyšľať, napríklad: „Čo urobil Daniel a mládenci v Božom Slove?“ Svoju mienku, pohľad nenanucoval. Najviac mu išlo o to, aby sme sa stali vernými kresťanmi, aby bol Pán Ježiš v našich srdciach a životoch na prvom mieste. Ako sme dospievali, to sa aj postupne plnilo, ale vtedy sme si nevedomovali, aké budú dôsledky týchto našich rozhodnutí.

Jankov príbeh súvisí s nami, ktorí sme patrili do našej mládeže. Po absolvovaní strednej školy niektorí z nás chceli študovať na vysokej škole, ale nie všetkým sa to podarilo. Mój najlepší priateľ Miloš Rataj sa dostal na veterinu do Košíc a ja o rok neskôr tiež do Košíc, na strojarinu. Do zhromaždenia sme chodili do Bratskej jednoty baptistov. Mládeže navštevovala aj jedna staršia sestra. Tá mala dobrý zvyk, že pri našich stretnutiach dala

každému verš z Biblie napísaný na stroji. Volala sa Gizela Červenková a zamestnaním bola pokladníčka v potravínach. Biblické verše vhadzovala aj do košíkov svojich zákazníkov. Až ho raz vhodila nejakému eštechákovi. 12. decembra 1958 ju zatkli. To bolo potom podnetom k odhaleniu „protištátnej“ skupiny tzv. podvracačov republiky. 31. 12. 1958 zatkli Miloša Rataja, o mesiac a pol mňa a ešte dve sestry i jedného brata z okolia Košíc. Niektorí z nás sme sa videli po prvýkrát na súde, ale vyšetrovateľom a súdu nerobilo problém obviniť nás z toho, že sme založili v Košiciach a okolí „skupiny ilegálnej sekty Modrý kríž“. Keďže sme pochádzali zo Starej Turej, tak príslušné orgány urobili „poriadok“ aj tam. Zatkli Janka Hollého a potom ho priradili k bratislavskej skupine Vladka Mateja, Ondreja Luptáka a ujčeka Jána Rosu. Aj ich odsúdili za „podvracanie republiky“.

Napriek väzeniu a systému, v ktorom sme žili, zostal Janko verný Pánovi, ba ešte viac upevnený. Prevzal potom zodpovednosť za vedenie stanice Cirkvi bratskej v Starej Turej a slúžil tu ďalej verne Božím Slovom.

Vladimír Roháček, Prešov

synmi, v tom čase ešte slobodnými. Na odporúčenie starších bratov sa Janko po štyroch rokoch rozhodol znovu oženiť. Keď ma oslovil s ponukou na sobáš, bola som slobodná, už v pokročilom veku. Svoj slobodný stav som prijala z Božej ruky. Veci Božieho kráľovstva boli v mojom živote na prvom mieste. Manželstvo už neprihádzalo do úvahy. Preto som najprv reagovala záporne. Ale potom som vec predkladala na modlitbe pred Pána. Pán Boh mi dal nový pohľad na manželstvo aj moju budúcnosť.

Po uplynutí sedemnástročného spolužitia môžem potvrdiť, že moje predstavy o manželstve sa naplnili. Spolu s Jankom sme sa dvakrát denne modlili na kolenách. Celú Bibliu sme spolu nahlas pričítali desaťkrát. Prečítali sme nahlas všetky zväzky Kristíny Royovej. Nespomínam to pre osobnú chválu,

ale pre povzbudenie mladých i starých, aby nezanedbávali tento klenot slovenskej literatúry, ktorý je Božím darom i pre dnešnú dobu. Spolu sme robili návštevy do rodín veriach i neveriach so svedectvom evanjelia.

Po ôsmich rokoch manželstva sa u Janka začala prejavovať Parkinsonova choroba, ktorá veľmi rýchlo postupovala. Štyri a pol roka bol pripútaný na lôžko. Mnohí si kladli otázku: „Prečo? Veď Janko bol taký dobrý človek!“ Kým Janko ešte chodil, bolo to veľmi, veľmi ťažké, lebo do toho vstúpila ešte Alzheimerova choroba a tak sa mi zdalo, že mnohé veci robí schválne. Trvalo to nejakú dobu, kým som pochopila, že je to choroba a nie schválnosť. Po prijatí tejto skutočnosti ma Pán Ježiš obdaroval pokojom, láskou, silou i zdravím, a tak som službu opatrovania pri Jankovi mohla verne

konať až dokonca. Na otázky okolia: „Prečo?“, som mohla odpovedať, že na večnosti sa dozvieme. No i súčasnosť už odpovedala: „Milujúcim Boha všetky veci napomáhajú k dobrému“. Nastalo zblíženie s jeho synmi, ktorí sa po týždni striedali pri pomoci s ošetrovaním otca, čím sa medzi nami vytvoril srdečný vzťah. Tiež mnoho bratov a sestier sa za nás modlilo. Ďakujem i za túto službu.

Čo môžem povedať na záver? Janko už vidí tvárou v tvár toho, ktorý jediný bol jeho nádejou – Pána Ježiša. A tu na zemi zanechal stopu rýdzeho charakteru Božieho dieťaťa. Bol vnímaný celým okolím ako statočný, milý, pokojný a vždy ochotný každému pomôcť a poradiť.

**Vlasta Hollá st. – manželka,
Stará Turá**

DIALÓG

6/2008, I. ročník

mladých

EDITORIAL

Hlavnou témou v októbrovom Dialógu bola Hudba v cirkvi. Vyjadrili sa k nej odborníci z celého Slovenska, a tak sme si povedali, že keď mohli oni, môžeme aj my. Veď kto z nás dokáže stráviť deň bez toho, aby si zapol rádio, alebo aby si vypočul svoje obľúbené hudobné albumy na mp3 prehrávači? Hudba sa stala pre väčšinu z nás niečím, bez čoho si nevieme deň ani len predstaviť.

Niekedy môžeme mať my mladí v hudbe oveľa väčší prehľad, ako tí skôr narodení, lebo snaha vybrať si ten svoj štýl nás núti hľadať a spoznávať všetko nové, čo sa v hudbe vytvorí. Každý z nás je iný, a tak každý má rád niečo iné aj v hudbe, pomocou nej si hľadáme aj svoju identitu v spoločnosti. Preto sme aj oslovili väčšinu z vás, aby ste sa zapojili do našej ankety, kde sme sa snažili preskúmať, čo máme radi v bežnom živote, a aj to, akú formu chvál uprednostňujeme.

Tiež sme oslovili štyroch ľudí spomedzi nás, ktorí sa v hudbe vyznajú, aby nám povedali svoj názor na chvály vo svojom zbere, porozprávali nám niečo o tom, ktorý hudobný štýl je pre nich ten „naj“ a aby nám zhodnotili KMCB aj po tej hudobnej stránke.

Ako teda na tom sme?

Evica Kianičková
vedúca redaktorka

anketa

1. Akú hudbu preferuješ? (vyber si jeden štýl)

- metal (13; 10,32%)
- punk (5; 3,97%)
- rock (50; 39,68%)
- pop (23; 18,25%)
- džez (20; 15,87%)
- folk (4; 3,17%)
- disco/dance (3; 2,38%)
- hip-hop (5; 3,97%)
- blues (1; 0,79%)
- klasická hudba (2; 1,59%)

2. Ktorý štýl chvál ťa oslovuje viac?

- a) moderné „worshipky“ (35; 34,31%)
- b) staré duchovné piesne (9; 8,82%)
- c) obidva rovnako (58; 56,86%)

redakcia

horúca TÉMA

Opýtaným sme položili tieto otázky:

1. Aký štýl hudby Ťa oslovuje a prečo?
2. Akým spôsobom hodnotíš chvály v tvom zbere?
3. Nedávno bolo KMCB, ako ho hodnotíš po hudobnej stránke? (koncerty, chvály)

1. Nemám nejako vyhradený svoj štýl, páči sa mi hlavne to, čo je pekné (aspoň podľa mňa), ale tiež je pravda, že pre každého je pekné niečo iné. Hudobný štýl si vyberám skôr podľa toho, s akou skupinou ľudí pracujem. Ak pracujem s mládežníkmi, dám prednosť prvkom rocku, popu... Ale ak vediem chvály na zhromaždení, vždy zapojíme do chvál niekoľko piesní z kresťanského spevníka. Hudba je pre mňa nástroj a nie zmysel života, ani životný štýl. Je to nástroj na uctievanie Boha a na prácu hlavne s mladými ľuďmi. Myslim si, že si raz osvojím hudobný štýl, akým budeme oslavovať Boha v nebi.

2. Prednedávnom som vyzval náš zbor k vyššej forme uctievania. Chceme sa učiť uctievať tak, aby sa to v prvom rade páčilo Pánu Bohu, až potom nám. A akú radosť musí mať Pán Boh, ak sa mladí aj starší dokážeme vzdať svojich predstáv o spôsobe chvál. Preto v našom zbere spievame aj staršie, aj novšie piesne.

3. Žiaľ, na tejto konferencii sa mi podarilo byť na večernom programe iba v sobotu večer a musím povedať, že kapela z Michaloviec pravdepodobne správne pochopila svoju úlohu. Bol som milo prekvapený. Viedli nás do hĺbky a nastal tam silno pozorovateľný jav osobného vzťahu medzi ľuďmi z kapely a Bohom. Teším sa aj z Bratislavčanov na ranných stíšeníach, z ich odvahy, a verím, že túto službu budú ťahať ďalej.

Števo B. (BB)

1. Myslim si, že moje preferencie hudby sú vo veľkej miere závislé od mojej nálady. Celkovo počúvam dosť široké spektrum rôznych kapiel a štýlov. Od pesničkárov ako Nohavica, Kryl alebo Daniel Raus, cez širokú

škálu pop-rocku, až po tvrdý hard-rock alebo metal. Všeobecne som ale skôr melancholicky založený človek, takže najviac sa mi páčia také pekné a smutné pesničky.

2. Chodím do zboru v Bratislave, ktorý má trochu taký „antiworshipový“ imidž. Asi sa ťažko hodnotí, ako je to naozaj, nie je to práve najmenší zbor a názory sú určite rôzne, ale ako to býva, kritika je vždy hlasnejšia, než pochvala. Ak mám aj ja pridať svoju trochu k tejto polievke, tak musím povedať, že ja mám rád veľa worshipových piesní a určite si nemyslím, že nie sú dostatočne hlboké, teda určite nie všetky.

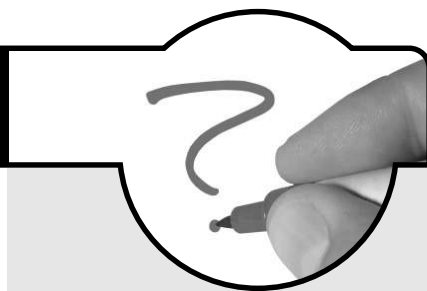
Potom je tu ešte fenomén rôznych prejavov pri worshipe, ktorý je často kritizovaný, ako napríklad státie, tancovanie, dvíhanie rúk atď. Na jednej strane chápe, že niekto to nemusí vnímať ako svoj prejav, alebo sa mu dokonca zdá, že to je prehnané, hrané. Na druhej strane mi však príde znudené spievanie v lavici takisto divné. Ja by som uvítal, keby u nás pre zmenu občas zazneli aj trochu iné chvály ako len s kresťanského spevníka. To by ale znamenalo pre nás, zvukárov, viac práce, takže by som na tomto mieste mal asi zmĺknuť :)

Peťo B. (BA)

3. Na konferencii sa mi páčilo, že každý deň mal pod palcom (po hudobnej stránke) iný zbor. Nebudem radšej menovať, lebo by som určite na niekoho zabudol, ale bolo zaujímavé vidieť rôzne zbory „v akcii“. Celkom ma prekvapilo, že som viacero pesničiek vôbec nepoznal, alebo som ich počul prvýkrát. Žiaľ, tento rok nebol žiaden koncert, ako to bývalo doteraz snáď každý rok, mne to trochu chýbalo.

1. Veľmi ma oslovuje metalová hudba. Je to hudobný štýl, ktorý vyjadruje Božie vlastnosti tak, ako to nedokáže žiadna iná hudba. Boh je veľký a mocný. V Starom zákone je Boh ako bojovník, ktorý zničí svojich nepriateľov. Toto sú vlastnosti metalovej hudby. Takisto dokonale vyjadruje duchovnú vojnu. Sme tam my a sú tam aj

Toto leto sme boli s našou mládežou v Bystřem (ČR), kde sme týždeň strávili v priestoroch jedného z historicky prvých zborov CB. Počas tých dní mi do oka padli staré dokumenty zavesené vo vitríne na stene. V jednom z nich (cca rok 1920) boli v niekoľkých paragrafoch rozpísané naozaj prísne podmienky, ktoré musí dodržiavať človek, ktorý vstúpi do služby v duchovnej hudbe a speve. Za ich porušenie bol hudobník z tejto služby vylúčený.

Musím sa priznať, že po prečítaní tých niekoľkých príkazov a zákazov som sa pousmial nad porozumením, chápaním a prežívaním, ktoré niesla vtedajšia doba. Dnes by ma, hádam, nikto neobmedzoval použiť moju gitaru, napríklad na stužkovej. No neostal som len pri pousmíati, ale uvedomil som si, aké vážne a zodpovedné je stáť v tejto službe, aké dôležité je dať Bohu to najlepšie, najkúsnejšie, najčistejšie, čo dokážeme, a aké dôležité je zachovať pre Boha niečo, čo je odlišné od toho, čo „lezie“ denne z produkcie lacných hviezd a hedonistických smilníkov.

Oba články o hudbe v cirkvi v minulom čísle Dialógu som „zhltnol“ na posedenie. Bol som tým veľmi povzbudený, pretože verím, že treba pre každú dobu nanovo formulovať znaky kvality, tvoriť formu a udávať smer. Netreba uviaznuť v starom, ale ani sa nechať rozhádzat „novým“. Vieme, že Boh od nás chce to najlepšie, čo máme. Preto komunikujeme, tvorme, diskutujeme, napredujeme, robme praktické kroky. Načúvame tým, ktorí majú nadhľad a vľad. Neprisudzujeme motívy iným, skôr skúmame tie naše. Bohoslužby formou metalu, rocku, či starej hudby? Možno. Koniec-koncov, len Boh raz prezradí, čo mu bolo a čo nebolo príjemné. Nebudem sa čudovať, ak raz Boh označí za „popových rovnako mnohých vyznávačov súčasnej hudby, ako aj starej, alternatívnej, undergroundovej, atď.“

Janči Máhrík (ZA)

„Žatva je veľká, ale robotníkov je málo.“

zlé duchovné sily, ktoré Pán Ježiš porazil. Ale Boh je aj láskavý, jemný, nežný a dobrý. V metalovej hudbe je aj toto. Tvrdá hudba je často premiešaná s úplne inými prvkami, sú tam krásne melódie, napríklad z ľudových piesní a kresťania často používajú staré alebo aj nové duchovné piesne. Kresťanský metal nás vedie hlavne ku slovám a je to, podľa mňa, najlepší štýl pre oslavu Boha.

2. U nás v zbere máme všetky druhy hudobných štýlov, ale naučili sme sa, že pri „zhromku“ hudobný štýl nie je dôležitý. Často sa musím zaprieť a spievať s ostatnými, ale nie je to o mne, že sa snažím dačo dokázať, robím to pre Pána Boha, oslavujem Ho. Kedysi sa ľudia v zbere hádali o to, či sa má spievať zo spevníka alebo mládežnícke chvály. Dneska už aj mladí spievajú v mužskom spevokole a máme aj chvály, ktoré hrá skupina Radost', to sú naši otcovia a mamy, taká stredná generácia.

3. Páčilo sa mi, že hralo tak veľa skupín a každá bola trochu iná. Bol som rád, že aj Prešov mohol zahrať, mám rád Jana Verčimáka a jeho štýl hrania, čo bol prvý večer. Ale možno je to preto, lebo som zvyknutý, že hrá u nás na stretnutiach mládeže. Ešte spieval hermanovský spevokol a kapely zo Žiliny, Bratislavy a Michaloviec. Veľmi ma povzbudilo vystúpenie Ivana Šillera na klavíri. Bolo to také k modlitbe. Povedal by som, také tiché majstrovstvo, ten brat má dar od Boha a celkom ho rozvíja, to som pochopil na jeho seminári... A ešte ma povzbudilo, že pri chválach všetci spontánne vstávali. To by sa pred pár rokmi nebolo stalo.

Samo J. (PO)

Ďakujeme za poskutnuté rozhovory!

redakcia

„Jeden muž stretol na prechádzke mestom žobrajúce dievčatko oblečené v handrách. V myšlienkach sa obrátil k Pánovi: „Bože, ako môžeš takúto vec dopustiť? Prosím ťa, urob s tým niečo.“ Večer videl v televíznych správach zabitých ľudí, očí umierajúcich detí a telá trápiacich sa ľudí. Znovu sa modlil: „Pane, toľko biedy. Urob niečo!“ V noci mu Pán jasne odpovedal: „Ja som už niečo urobil – stvoril som teba.“

Bruno Ferrero

Domnievam sa, že súčasná doba je okrem mnohých vedeckých objavov a najmodernejších technológií známa tiež značnou dávkou egoizmu ľudí. Tento „vírus“, neustále sa šíriaci, sa už dostal aj do radov našej kresťanskej mládeže. Hm, že by sme my, kresťania, neboli voči nemu imúnni? Keď sa tak pozerám okolo seba a vidím toľko obdarovaných a schopných ľudí, ktorí však vôbec nie sú zapojení v službe a robia všetko preto, aby ani zapojení neboli – asi nie! Ale prečo? Prečo človek, ktorý má potenciál, ho nechce využiť? Respektíve, presnejšie povedané, nemá ho záujem využiť na budovanie Božieho diela? Prečo čakáme, až to spraví „ten druhý“, než aby sme aj my sami priložili ruku k dielu? Žeby egoizmus? Málo empatie? Lahostajnosť voči druhým? Vlastná lenivosť? Azda jedna z ponúkaných možností je správnu odpoveďou. A možno všetky súčasne.

V Dialógu 4/2008 ma veľmi oslovilo, čo napísal Ján Blahoslav Pastircák: „Pán Boh má pre každého, kto chce a môže pracovať, pripravené „pracovné zadelenie“. Je len na nás, či počujeme Jeho hlas, ktorý volá do služby a poslúchame ho, alebo nie!“ Preto by som vás chcela, milí bratia a sestry, povzbudiť v zápase s vlastným egoizmom a lenivosťou. Pokúsme sa nájsť v sebe kúsok sebazaprenia, odhodlania a vyďajme sa cestou služby pre Neho a s Ním. Stojí to za to :)

Jana Cabadajová

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto ak radi píšete **BLOGY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte do **15. 11.** na:

kianickova.eva@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mesacnikdialog.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: kianickova.eva@gmail.com
mobil: **+421 903 822 042**

redakčná rada (zatiaľ): **Eva Myjavcová** (predsedníčka)
Bohuslav Piatko

redakcia: **Jana Cabadajová**
Nad'a Máhríková

grafické spracovanie: **Nad'a Máhríková**

Vyostrené spolužitie

Slovenskom dnes hýbu dve témy: svetová finančná kríza a vyostrené maďarsko-slovenské vzťahy. O finančnej kríze písal J. Bán na začiatku Dialógu, o pohľad na susedské vzťahy sme požiadali ŠTEFANA MARKUŠA, bývalého veľvyslanca SR v Maďarsku.

SMK a už aj maďarská vláda sa dožadujú dodržiavania status quo, ktoré by mala zabezpečovať maďarskej menšine základná zmluva. Porušuje ju slovenská strana?

Problémom sa zdá byť dikcia Zmluvy o dobrom susedstve a priateľskej spolupráci medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou (čl. 15. ods. g), kde sa uvádza, že osoby patriace k maďarskej menšine v SR a k slovenskej menšine v MR majú právo uvádzať miestopisné údaje vo svojom materinskom jazyku. Kameňom úrazu je uvádzanie miestopisných (geografických) názvov v maďarských učebniciach v slovenčine, hoci existujú maďarské ekvivalenty. Pri skloňovaní slovenských názvov v maďarčine vznikajú gramatické novotvary, ktoré jazyk deformujú. Treba si uvedomiť, že maďarčina používa postfixy namiesto prefixov (napr. *prišli sme do Košíc*, gramaticky v maďarčine je *megérkeztünk Kassára*, a nie *....Košice-ra*). Treba ešte pamätať aj na to, že Maďari tak v minulosti ako aj teraz prísne dbajú na purifikáciu jazyka (očisťovanie maďarčiny od cudzích slov) – preto hovoria namiesto *Hotel, Száloda*, takže obrana SMK proti maďarskému skloňovaniu slovenských výrazov má racionálny podklad. Najnovším odporúčanim je, aby sa slovenské miestopisné názvy nesklonovali, len maďarský ekvivalent za lomkou. Malo by to vyzerať takto: *Megérkeztünk Košice/Kassára*. Predstavme si však, že nejaké Ministerstvo školstva by do učebníc pre triedu slovenských detí (virtuálnu, napr. vo

Veľkej Británii) nariadilo vetu: Prišli sme do London/Londýna. Nám by sa to páčilo?

Vzťahy sa vyostri aj kvôli účasti poslancov za SMK na stretnutí Fóra maďarských poslancov Karpatskej kotliny v Budapešti. Môžeš v krátkosti vysvetliť, o čo ide a s akým „problémom“ to súvisí?

Otázka sa dotýka života všetkých štátov žijúcich v Karpatskej kotline. Problém citlivo ovplyvňuje vývoj slovensko-maďarských vzťahov. Ochrana maďarstva v Strednej Európe je zatiaľ zžená históriou a je súčasťou národnej politiky všetkých vlád, ktoré sa od rozpadu komunistického bloku v Maďarsku dostali k moci. Princípy národnej politiky našich južných susedov sú zakotvené v Ústave Maďarskej republiky takto: „*Maďarská republika cíti zodpovednosť za osud za hranicami žijúcich Maďarov a bude podporovať udržiavanie ich kontaktov s Maďarskom*“ - (3. ods., § 6). Doteraz všetky (ne)vládnuce politické strany v Maďarskej republike sa k tejto ústavnej povinnosti hlásili. Maďarské menšiny, ktoré sa po Trianone (4. jún 1920) ocitli mimo územia okypteného Maďarska, sa po rozpade komunistického bloku, vedome začali uchádzať o priazeň, zaručenú Ústavou MR. Po roku 1989 vznikla tzv. Stála maďarská konferencia (MÁÉRT – Magyar Állandó Értekezlet), ktorá bola riadená štruktúrami Úradu vlády MR a mala koordinovať programy pomoci Maďarom, žijúcim mimo hraníc Maďarska. Z dielne tejto inštitúcie vy-

šiel napr. Zákon o zahraničných Maďaroch, ako aj návrh Zákona o dvojitom občianstve Maďarov žijúcich v susedných štátoch. Pre neprekonateľné nezhody medzi delegátmi, inštitúcia v r. 2003 zanikla. Namiesto nej sa v r. 2004 etablovalo zmienené Fórum maďarských poslancov Karpatskej kotliny (Kárpát-medencei Magyar Képviselek Fóruma – KMKF). Vzniklo na pôde Maďarského parlamentu, ako jeho poradný orgán pre plnenie úloh národnej politiky. Hlavnou agendou Fóra je zjednocovať Maďarov Karpatskej kotliny (teda žijúcich na Slovensku, Rumunsku, Chorvátsku, Srbsku, Ukrajinu, Slovinsku a v Rakúsku) a usilovať sa o to, aby sa ich maďarská identita nestratila. Znepokojenie na slovenskej strane nastáva preto, lebo agenda Fóra je veľmi pružná a naši politici sa obávajú, že Fórum požiadavky politiky iredenty môže kedykoľvek nastoliť. Slovenská politická reprezentácia koncepciu vytvárania územných autonómií nepripúšťa, lebo predpokladá, že otváranie takejto otázky je precedensom a vstupnou bránou pre reintegráciu všetkých Maďarov Karpatskej kotliny. Nazdávam sa, že aktivity Fóra sú skôr vyjadrením nostalgie Maďarov po minulosti. Nevieť presne definovať kresťanský postoj k uvedenému problému. Verím ale, že návrhy do histórie, nech bola akokoľvek boľavá či nespravodlivá, neriešia akútne problémy dneška. O čo sa my musíme usilovať je empatia k spolublíznym, založená na odpúšťaní a akceptácii inakosti v prostredí, v ktorom žijeme.

□

Foto: IVAN POCHABA: Belianske Tatry

ZAPOJTE SA AJ VY DO TVORBY DIALÓGU

December:

Aké sú vaše Vianoce?
Komerčné, či duchovné?
Napíšte, čo si o ktorých myslíte,
a ktoré uprednostňujete.
Téma vianočného čísla:
**MENIA VIANOCE NÁS,
ALEBO MY VIANOCE?**

Január:
Má Cirkev bratská jasnú identitu?
Smerovanie? Víziu?
Zamyslite sa s nami na začiatku
roka v téme:

**KAM KRAČAŠ,
CIRKEV BRATSKÁ?**

Február:

Napĺňa cirkev vaše predstavy
o spolupráci pri výchove detí?
Ak nie, čo očakávate,
aby cirkev robila?

Zapojte sa do témy:

DETSKÝ SVET V CIRKVI

**Privítame Vaše názory
a postrehy:**

na našej e-mailovej adrese:
dialog@mesacnikdialog.sk

v diskusnom fóre na:
www.mesacnikdialog.sk
aj písané na adresu redakcie